

BERLIN - Na 2. strani
Merklovo po Kölnu črvičijo dvomi
 Slovaki zavračajo muslimane

TRST - Na 6. strani
Ovrednotenje mestne četrti
 Urbani preporod evangeličanske cerkve

GORICA - Na 15. strani
Slovenske šole pripravljene na vpise
 Dejavnosti usmerjanja v polnem teku

ANA KARENINA
»Tam, kjer se konča ljubezen, se začne pekel«

ISTRA - Protest na pobudo goriške pokrajinske uprave

Žica zatajitev vrednot EU

SLOVENIJA - Selitveni pojav
V Sežani živi vse več tržaških Slovencev

SEČOVLJE - Pred žično ograjo na slovensko-hrvaški meji v bližini mejnega prehoda Dragonja je bil včeraj protest proti žici. Predsednik Pokrajine Gorica Enrico Gherghetta, glavni pobudnik shoda, je poudaril, da postavitve bodoče žice pomeni zatajitev evropskih vrednot, in napovedal, da bodo bitko nadaljevali do odstranitve ograje. Protesta so se udeležili tudi župani iz Italije, Slovenije in Hrvaške ter predstavniki italijanske narodnostne skupnosti v Istri in slovenske v Italiji. Iz njenih vrst je na protestu govorila sovedenjska županja Alenka Florenin.

»Obstaja močna čustvena vez med goriško pokrajino in istrsko deželo,« je Gherghetta pojasnil enega od razlogov, da so dali pobudo za manifestacijo. Med drugim je po njegovih besedah Goriška po vojni sprejela veliko Istranov, ki so bili tudi sami begunci. Ob tem je opozoril na evropske vrednote.

Na 2. strani

BALKAN - Intervju
Humanitarnost ali varnost, to je tu vprašanje

TRST - Zagotoviti humanitarno pomoč, obenem pa tudi varnost. S tem vprašanjem se že več mesecev ukvarjajo posamezne vlade in Evropska unija. Tržaška antropologinja Desirée Pangerc v intervjuju pravi, da se po balkanski poti z množicami beguncev pomikajo tudi žrtve trgovcev z ljudmi, njihovi spremljevalci in še islamistični skrajneži. Trgovina z ljudmi pa je v krških balkanskih državah v razcvetu.

Na 4. strani

LJUBLJANA - V ljubljanski Drami je bila v sredo na sporedu premiera predstave Ana Karenina. Znameniti in obsežni roman ruskega pisatelja Leva Nikolajeviča Tolstojja je na oder postavil režiser Dušan Jovanović, ki je tragično ljubezensko zgodbo v istem teatru že režiral pred natanko desetimi leti. V nosilni vlogi razdvojene Ane igra (tako kot pred desetimi leti) Polona Juh, ob njej pa nastopata Matjaž Tribušon in Klemen Janežič.

Na 13. strani

TRST - Odredba župana Cosolinija

Silos je od včeraj nedostopen za vse

Kateri bo glasbeni dogodek leta?

Na 12. strani

Spominski večer za Annamario Percavassi

Na 13. strani

Jutri bodo zagnali vlečnico na Lokvah

Na 17. strani

Kolesarske steze: dve občini padli na izpitu

Na 17. strani

Nespodbudno o smučarskih tečajih

Na 21. strani

GORICA - Poimenovanje ulic in značilnih točk v mestu

Da bi dokazali italijansko poreklo, so si izmislili tudi svetnico Gorizio

GORICA - Na področju poimenovanja ulic in značilnih točk v Gorici se v zadnjih tednih pojavljajo zanimive novice. Poimenovanje ozemlja je povezano z njegovo zgodovinsko, zemljepisno, jezikovno, kulturno in narodno identiteto. Na omejenih območjih ni samoumevno, zlasti ne za večinske skupnosti, da imajo isti kraji različna poimenovanja, v duhu pač različnih doživljanj prostora. Pomislimo na desetletja dolgo upiranje dejstvu, da je ime našega mesta slovanskega izvora. Sprožili so raznovrstne raziskave, ki naj bi dokazale, da je ime mesta izvorno latinskega ali celo furlansko italijanskega porekla. Celo nekva svetnica Santa Gorizia se je pojavila ...

Na 16. strani

GORICA - Obnova Saurove ulice

Odprtje gradbišča in prometni zastoji

Največje nevšečnosti v Ulici Cascino in na Korzu Italia

SPOMIN

Marjan Kemperle

marjan.kemperle@primorski.eu

Konfiniranci in begunci

Na italijanskem Jugu, v Kalabriji, bodo v prihodnjih mesecih uredili prvo mednarodno pokopališče za begunce. Načrt predvideva skupno investicijo 4 milijonov lir za odkup zemljišč, zgladitev terena in namestitve ograje. Dela se bodo začela konec januarja in so sad dolgoletnega prizadevanja vodje gibanja za civilne pravice Franca Corbellija. Begunci so ljudje in imajo pravico do pokopa, je ponavljal. Namesto, da bi jih pokopavali ene tu, druge tam, naj dobijo tisti, ki jim ni bilo usojeno dobiti novega bivališča, vsaj skupno pokopališče, je vztrajal, dokler njegov humani predlog ni prodril v občini Tarsia pri Cosenzi.

Tarsia? Spomin je poskočil nekaj desetletij nazaj. Prav pri Tarsii, v kraju Ferramonti, je med drugo svetovno vojno delovalo taborišče za konfinirance. Bila je največje v Italiji. Tja so Mussolinejevi fašisti pripeljali takratne politične in verske »prisilne begunce«: Žide, Slovence, Hrvatke, Madžare, Avstrijce, Poljake, Grke, Libijce, celo Kitajce. Bilo jih je kakih 4 tisoč.

Po koncu vojne so - oni in taborišče - potonili v pozabo, in bi bili verjetno še pozabljeni, če jih ne bi drug veliki Južnjak, zgodovinar Carlo Spartaco Capogreco, obudil iz zaspancega italijanskega spomina in jih - taborišče in konfinirance - po dolgih desetletjih vpisal v zgodovino.

Kraj, kjer bo nastalo prvo mednarodno pokopališče za begunce, se nahaja na vzpetini, od koder se razgled razteza na Mednarodni muzej spomina, ki ga je občina pred dobrim desetletjem uredila zraven območja, na katerem so stale barake nekdanjega taborišča.

Tarsia bo tako po trpinih preteklega stoletja sprejela - v drugačnih razmerah in z drugačnim čutom - novodobne trpine, tiste najbolj nesrečne, in jim ponudila zadnji dom.

ITALIJA/EU - Podatki za november 2015

Brezposelnost se v Italiji hitreje zmanjšuje

A je še vedno višja od povprečja Evropske unije

RIM - Stopnja brezposelnosti se je v Italiji zmanjšala prvič po treh letih. Ob koncu novembra 2015 je namreč znašala 11,3 odstotka, lani je število zaposlenih naraslo za 206.000 enot. Na območju evra se je brezposelnost novembra lani znižala na najnižjo raven po oktobru 2011. V 19 državah s skupno evropsko valuto je bilo brez dela 10,5 odstotka za delo sposobnih prebivalcev. V Sloveniji je bila stopnja brezposelnosti novembra lani pod povprečjem držav z evrom - namreč pri 8,6 odstotka. Toda italijanska vlada, ki nizevanje stopnje brezposelnosti pripisuje novemu zakonu o delovnih razmerjih (jobs act), poudarja, da je Italija v primerjavi z leotm 2013 zmanjšala brezposelnost kar za 1,8 odstotka, boljše se je v enem letu odrezala samo Španija. Vkonketnih številkah je v Italiji brez zaposlitve 2.871.000 za delo sposobno-

BERLIN - Merklova po Kölnu o kulturnih temeljih sobivanja

Pod udarom zaradi politike »odprtih vrat«

Slovaška pa ne bo več sprejela beguncev muslimanske vere

BERLIN - Nemška kanclerka Angela Merkel je po napadih na ženske na silvestrovo v Kölnu, za katere so okrivili priseljence, spet tarča napada desne opozicije. Kritiki Merklovi očitajo, da so napadi v Kölnu posledica njene liberalne migrantske politike »odprtih vrat«, zaradi katere je v Nemčijo lani prišlo skoraj 1,1 milijona migrantov.

Merklova je včeraj poudarila, da Nemčijo po teh napadih zdaj čaka nekaj »zelo resnih vprašanj, ki pressegajo Köln«. Napadi so po njenih besedah pokazali, da v »nekaterih skupinah prevladuje zaničevanje žensk«, na kar se je treba odločno odzvati. Kot je menila, je treba spregovoriti tudi o »kulturnih temeljih našega sobivanja«.

Kanclerka je še ocenila, da je zdaj potrebna tudi razprava o ukrepih pri izgonu tujcev, ki v Nemčiji izvedejo kazniva dejanja.

Čeprav mestne oblasti in vodstvo policije v Kölnu vztrajajo, da zaenkrat ni dokazov, da bi bili napadalci prosilci za azil, pa se v nemških medijih pojavljajo poročila, ki namigujejo ravno na to. Žrtve napadov pred glavno železniško postajo v Kölnu so glede napadalcev dejale, da so bili severnoafriškega in bližnjevzhodnega videza. Policija je zabeležila 121 prijav spolnih napadov in ropov. Kot je razkrila včeraj, preiskuje 16 mladih moških, večinoma severnoafriškega izvora, a doslej ni bil ovađen še nihče.

Dogajanje v Kölnu je slovaški premier Robert Fico na veliko zagrabil za napoved, da Slovaška ne bo sprejela več nobenega begunca muslimanske vere.

Po njegovem mnenju bi morali po terorističnih napadih v Parizu zdaj dogodki v nemških mestih ljudem dokončno odpreti oči, da varnostnih groženj, povezanih z begunskim valom, ne smejo jemati zlahka. Ideja večkulturne Evrope je po njegovih besedah odpovedala, »naravna integracija« beguncev - »drugačnih načinov življenja, drugačnega mišljenja, drugačnega kulturnega ozadja in predvsem drugačne vere« - ni mogoča. Fico individualno odgovornost za kazenska dejanja spreminja v kolektivno krivdo, Slovaška vlada že ves čas nasprotuje obveznim kvotam za porazdelitev beguncev po EU, doslej jih je sprejela zelo malo, zdaj išče pretezo, da ne bi sprejela nobenega. (sta, ak)

Na dan obletnice napada na Charlie Hebdo v Parizu ubili domnevnega skrajneža

PARIZ - Pariz je včeraj, na dan prve obletnice terorističnega napada na satirično revijo Charlie Hebdo spet zajel strah pred terorizmom. Francoska policija je v četrti Goutte d'Or, kjer večinoma živi prebivalstvo severnoafriškega in podsaharskega porekla, namreč ubila moškega, ki je skušal z nožem in ničim, kar je bilo videti kot pas z eksplozivom, napasti tamkajšnje policijsko postajo. Preiskovalci so kasneje ugotovili, da je bil pas lažen. Moškega, 20-letnika, rojenega v Casablanci v Maroku, so ob približevanju policijski postaji v večletni soseski tudi slišali, kako je zavaljal Alahu Akbar oz. Bog je velik. Pri njem so poleg mobilnega telefona našli tudi kos papirja, na katerem je bila natisnjena zastava Islamske države in ročno zapisana zahteva v arabščini.

Ob obletnici napada na revijo Charlie Hebdo je predsednik Francois Hollande pozval k poostreni varnostni zakonodaji, ki naj doktrino varnostnih sil prilagodi teroristični groznji.

Hollande ob obletnici nagovoril policijske sile

ANSA

ISTRA - Pobuda predsednika goriške Pokrajine Gherghetta

»Žica res ne ustvarja varnosti, temveč dodatne občutke strahu«

Polaganje cvetja na žični ograji, ki v Istri deli Slovenijo in Hrvaško

SEČOVLJE - Pred žično ograjo na slovensko-hrvaški meji v bližini mejnega prehoda Dragonja se je na pobudo predstavnikov goriške pokrajine na protestu proti žici včeraj zbralo okoli sto ljudi. Predsednik Pokrajine Enrico Gherghetta je poudaril, da postavitev bodeče žice pomeni zatajitev evropskih vrednot, in napovedal, da bodo bitko nadaljevali do odstranitve ograje. Protesta so se udeležili tudi župani iz Italije, Slovenije in Hrvaške ter predstavniki italijanske narodnostne skupnosti v Istri in slovenske v Italiji.

»Obstaja močna čustvena vez med goriško pokrajino in istrsko deželo«, je Gherghetta pojasnil enega od razlogov, da so dali pobudo za manifestacijo. Med drugim je po njegovih besedah Goriška po vojni sprejela veliko Istranov, ki so bili tudi sami begunci. Ob tem je Predsednik pokrajine opozoril na evropske vrednote in idejo vključevanja ter se vprašal, ali »je smiselno še naprej govoriti o tej Evropi, če je 50 kilometrov stran od nas bodeča žica.«

Kot je spomnil Gherghetta, se je širitvijo EU širila tudi ideja miru, kar je pripomoglo k temu, da je bila izničena rak rana nacionalizma. Ponovna vzpostavitev mejnih kontrol, kot se dogaja na Švedskem in Danskem, ter postavljanje bodeče žice pa pomeni zatajitev evropskih vrednot, je opozoril.

Po njegovih besedah Evropa tudi ne bo nikoli imela gospodarske prihodnosti in večje mednarodne vloge, če se bo zapirala vase, pač pa bo ostala ujetnica duhov nacionalizma in egoizma. Nenazadnje pa Gherghetta noče našim znanjem zapustiti sveta, kjer mocoare gredo povsod, človeška bitja pa ne in kjer ima blago več pravic kot oseba.

Predsednik Italijanske unije Maurizio Tremul se zaveda širših problemov, ki so privedli do sedanje situacije v Evropi, vendar meni, da se jih lahko reši na drugačen način. Pri tem je izpostavil pomen dialoga, sobivanja in integracije.

Županja Sovodenj ob Soči in predstavnica Slovenske kulturno-gospodarske zveze Alenka Florenin pa je dejala, da kdor postavlja žične ograje misleč, da s tem v ljudeh vzbujajo občutek večje varnosti, se moti. »Meni postavljanje žice ustvarja veliko večji strah, kot če je ne bi bilo, ker pomeni, da ni drugih pacifističnih sredstev, da se rešijo te težave,« je poudarila.

Poslanec italijanske narodnosti v hrvaškem parlamentu Furio Radin pa je opozoril, da je žica bistveno lažje postaviti, kot jo odstraniti. Bitka za odstranitev ograje bo sicer po njegovem mnenju še dolga in težavna, saj je bolj verjetno, da se bo stanje poslabšalo, kot pa izboljšalo. (sta)

70 mrtvih v Libiji

TRIPOLI - V eksploziji tovornjaka bombe v centru za policijsko urjenje v libijskem mestu Zliten na zahodu države je bilo ubitih najmanj 40 ljudi. Center za urjenje je bil v času vladavine strmoglavljene libijskega diktatorja Moamerja Gadafija vojaška baza, zdaj je v državi nastalo brezvladje, ki so ga izkoristili džihadisti. Na libijskih tleh je IS našla optimalne razmere za svojo širitev, saj se številne politične stranke, plemena in do zob oborožene milice od smrti Gadafija pripravijo in spopadajo. Libiji tako že poldrugo leto vladata rivalski vladi in parlamenta. Mednarodno priznani parlament ima sedež v Tobruku na vzhodu države, skupščina, v kateri imajo večino islamisti, pa v Tripoliju. Nasprotni strani sta sicer decembra lani podpisali sporazum o sestavi vlade narodne enotnosti, pri katerem so posredovali Združeni narodi, vendar ga nobena stran ne uresničuje.

Razmere v Libiji s posebno pozornostjo spremlja tudi italijanska vlada, ki se boji stopnjevanje nenadzorovani migracijskih tokov s tega območja.

Cameron poziva Nemčijo

LONDON - Britanski premier David Cameron je pozval Nemčijo, naj mu pomaga doseči ustrezne reforme Evropske unije, ki so potrebne, da Britance prepriča, da ostanejo v 28-članski povezavi. »Podpora našemu članstvu se je iz leta v leto zmanjševala. Zato se pogajam o spremembah«, pravi. Britanski ministrski predsednik si prizadeva, da bi zmanjšali birokracijo znotraj EU ter več pristojnosti iz Brusla prinesli na države članice. Zahteva tudi zagotovila, da bo Velika Britanija varovana pred tesnejšo politično integracijo in ekonomskimi odločitvami 19 članic evro območja. Glavno jabolko spora naj bi bilo za nekatere članice EU, da si Cameron prizadeva omejiti ugodnosti za migrante iz EU v prvih štirih letih bivanja v Veliki Britaniji.

UPRAVNA ENOTA SEŽANA - Podatki o občanih s tujim potnim listom

Med italijanskimi državljani predvsem tržaški Slovenci

Pogled na prenovljeni Trg Svobode v Sežani

FOTODAMJ@N

SEŽANA - Župan Davorin Terčon

»To niso tujci, temveč Slovenci«

SEŽANA - »Nase okolje ima še iz časov nekdanje Jugoslavije dobre izkušnje s sožitjem in z integracijo. Ta dobra praksa se nadaljuje, še posebno, ker se k nam v zadnjih selijo tudi številni Slovenci iz Italije. Formalno gre za italijanske državljane, v bistvu pa so to Slovenci, ki zame niso nikakor tujci.« Sežanski župan Davorin Terčon nima točnih podatkov o tem koliko zamejskih Slovencev se je v zadnjih letih preselilo v Sežano, »na pamet« pa se ta številka suče okrog 250 na skupnih 338 italijanskih državljanov, ki imajo stalno bivališče v Sežani. Tej številki je treba dodati Slovence iz Furlanije-Juljske krajine, ki imajo dvojno državljanstvo in ki torej formalno ne sodijo med tujce.

Koliko tujih državljanov prebiva v Sežani?

Približno deset odstotkov, to se pravi okrog 1.300. Večina so to ljudje iz držav nekdanje Jugoslavije, ki so zaposleni v našem kraju. Nekateri imajo stalno, drugi pa začasno bivališče.

Vam tujci, če jih lahko tako imenujemo, ustvarjajo kakšne težave?

Nobenih. Korenine sožitja in razumevanja segajo pri nas v zgodovino. Sežana ni urbano območje, pojav getizacije nam je tudi zaradi tega popolnoma tuj.

Civilna iniciativa za Kras je pred nekaj leti dvignila vik in krik, češ da bodo Italijani s časom »preplavili« Kras. Se še spominjate teh »opozoril«?

Seveda. Pobuda me je zelo prizadela in obenem razjezila.

Zakaj razjezila?

Ker ni imela ne repa in glave, vrh vsega pa je temeljila na lažeh in potvorbah. Ti ljudje tudi sploh niso upoštevali, da je glavna Italijanov, kot so jih imenovali, ki je prišla k nam, slovenske narodnosti. To se mi je zdelo zelo nespoštljivo do ljudi, ki so sicer italijanski državljani, a po duši, jeziku in kulturi zavedni Slovenci. Prav je, da ohranimo in gojimo zgodovinski spomin. Jaz sem prvi, ki to zagovarjam, a nikakor ne na škodo realnih dejstev ter potvarjanje števil.

Nekdo je takrat celo namignil na nevarnost, da bodo Italijani v Postojni prej ali slej zahtevali italijanski otroški vrtec.

Sandor Tence

Res, tudi to neumnost smo takrat slišali. Neverjetno. Na našem Krasu je vse več Italijanov, ki se učijo slovenščine. To se mi zdi potrebno in koristno. V resnici nujno, da spoznajo jezik in kulturo okolja, v katerem živijo. Glede tujcev pa bi rad še nekaj dodal.

Prosim!

Sežana, kot vsa Slovenija, nujno rabi tuje vlagatelje. Seveda tudi iz Italije. Mi smo popolnoma odprti za naložbe.

Občina Sežana se je med prvimi v Sloveniji stvarno lotila čezmejnih evropskih projektov. Veliko sodelujete z Občino Zgonik, v zadnjem času tudi s Pokrajino Trst, ki pa bo poleti izginila kot politična enota. Bo to vplivalo na čezmejno sodelovanje?

Upam, da ne. Seveda ne moremo vplivati na dogajanja pri vas, jih pa pozorno spremljamo. Predvsem s pričakovanjem, da upravni preustroj pokrajin, in nato še občin, ne bo prizadel pravic in zaščite slovenske narodne skupnosti. To velja za pokrajino in seveda tudi za sosednje občine, kjer imamo veliko dobrih prijateljev.

Kateri čezmejni načrti so v tem trenutku v ospredju?

Izpostavil bi predvsem dva: Geopark Kras in skupino za ozemeljsko sodelovanje (EZTS-GECT), v katerega skušamo pritegniti čim več občin z obeh strani nekdanje državne meje. To sodelovanje je utečeno in računam, da bo ne samo ostalo, temveč, da se bo še okrepilo tudi v novih in spremenjenih upravnih razmerah na Tržaškem.

SEŽANA - V sežanski Upravni enoti, ki zaobjema občine Sežana, Komen, Hrpelje-Kozina in Divača, prebiva 526 italijanskih državljanov, kar je 2,1 odst. vsega prebivalstva tega območja. Tudi sodeč po besedah sežanskega župana Davorina Terčona je glavna prebivalcev z italijanskim potnim listom slovenske narodnosti, to se pravi, da so predvsem ljudje s tržaške pokrajine. Torej pripadniki slovenske manjšine, ki so si za stalno ali začasno prebivališče izbrali Slovenijo.

Gre povečini za mlade ljudi oziroma za mlade družine. Mnogi od teh se iz Sežane in sosednjih kraških vasi dnevno peljejo v službo onkraj bivše meje, hkrati pa ohranjajo tesne družinske in druge vezi s svojimi rodnimi kraji.

Vzroki, zaradi katerih so italijanski državljani za kraj bivanja izbrali Sežano in sosednje občine, so precej različni. Nekateri zato, ker so v Sloveniji splošni življenjski stroški (tudi najemnine in posledično cene hiš in stanovanj)

TUJCI V SLOVENIJI

Bosna-Hercegovina	50.157
Kosovo	14.302
Makedonija	10.901
Hrvaška	10.312
Srbija	10.474
Bolgarija	3.862
Italija	2.142
Nemčija	1.085
Slovaška	738

nižji kot v Italiji, drugi, ker jim je všeč značilno kraško okolje in tretji iz čisto osebnih oziroma zasebnih vzgibov. Prvi »val« italijanskih državljanov slovenske narodnosti se je preselil v vasi zahodno od Sežane (največ v komensko občino), drugi »val« mlajših ljudi pa je izbral urbano okolje Sežane, ki v zadnjem času doživlja precejšen gospodarski in posledično tudi demografski vzpon.

Na območju Upravne enote Sežana je 1.1.2015 živelo 24.913 prebivalcev (podatki Statističnega urada Republike Slovenije). Ta številka se je v letu 2015 gotovo povečala, saj ti kraji ne doživljajo demografskih padcev, kvečjemu vzpone.

V sežanski občini je približno deset odstotkov tujih državljanov, med katerimi prevladujejo ljudje iz držav nekdanje Jugoslavije. Tudi v Sloveniji je med občani s tujim potnim listom največ prebivalcev iz držav bivše SFRJ, na šestem mestu so Bolgari, Italijani pa na lestvici zasedajo sedmo mesto. (st)

ITALIJANSKI DRŽAVLJANI V SEŽANSKI UPRAVNI ENOTI

Divača	55	3.931	(1,4 %)
Hrpelje-Kozina	93	4.354	(2,1 %)
Komen	40	3.520	(1,1 %)
Sežana	338	13.108	(2,6 %)
Skupno:	526	24.913	(2,1 %)

DZ - Jani Möderndorfer V Sloveniji preveč sovražnega govora

LJUBLJANA - Nepovezani poslanec Jani Möderndorfer je v Državnem zboru vložil predlog novele zakona o varstvu javnega reda in miru, s katero predlaga, naj se problematika sovražnega govora preko spleta, medijev in propagandnega gradiva obravnava v okviru možnosti, ki jih ponuja prekrškovno pravo. Tako bi sovražni govor prvenstveno preganjala policija. Kot ugotavlja poslanec, se je ob begunski krizi in referendumu o pravicah istospolno usmerjenih sovražni govor tudi v Sloveniji razrasel čez vse razumne meje. Po njegovem mnenju pa je najbolj zaskrbljivo, da je postal »celo sprejemljiv del naše politične, medijske in spletne kulture, pa tudi celo v nekaterih verskih skupnosti ga je bilo moč zaslediti.«

Slovenska kazenska zakonodaja kaznivega dejanja sovražnega govora kot takega ne pozna, Slovenija pa je na repu držav EU po odzivnosti na sovražni govor, navaja Möderndorfer, ki kot še posebej problematičnega označuje sovražni govor na spletu. Predlog novele zakona sledi priporočilom preiskovalne komisije DZ za ugotovitev in oceno delovanja ekstremističnih skupin, ki je leta 2014 v svojem poročilu izpostavila sovražni govor kot orodje ekstremističnih skupin. Novela tako med drugim za sovražni govor z denarno kaznijo kaznuje tudi ekstremistične organizacije.

Möderndorfer DZ predlaga sprejetje novele po skrajšanem postopku in v luči »nedavnih izjav ministra za pravosodje Gorana Klemenčiča, da bi se lahko marsikaj pri pregonu sovražnega govora storilo tudi s pomočjo prekrškovnega prava. (sta)

DOHODKI V FJK Bolzonello prehitel predsednico

TRST - Na spletni strani Dežele Furlanije-Juljske krajine so od včeraj v skladu z zakonom objavljeni letni dohodki predsednice Deборе Serracchiani in članov njenega odbora. Predsednica je v letu 2014 prijavila davkarji bruto dohodek 121.436 evrov. Dohodki odbornikov so naslednji: Sergio Bolzonello (podpredsednik) 190.894 €, Loredana Panariti 109.325 €, Paolo Panontin 103.490 €, Gianni Torrenti 117.423 €, Sara Vito 76.000

Debora Serracchiani

€, Maria Sandra Telesca 119.091 €, Francesco Peroni 155.694 €, Cristiano Shaurli 94.069 €, Maria Grazia Santoro 109.937 €.

Gabrovec in Ukmar z nižjimi dohodki

TRST - Deželni svet je že pred koncem leta objavil letne dohodke deželnih poslancev. V letu 2014 je največ zaslužil nekdanji tržaški župan Roberto Di-piazza (gibanje Autonomia e libertà), ki je veliko zaslužil tudi kot samostojni podjetnik.

Podpredsednik deželnega sveta Igor Gabrovec (Slovenska skupnost) je leta 2014 prijavil 89.186 €, kar je kar 27.166 € evrov manj kot leto prej. Deželni svetnik Demokratske stranke Stefano Ukmar je v letu 2014 prijavil bruto dohodek 76.604 €, kar je nekaj več kot štiri tisoč evrov kot leto prej.

SLOVENIJA - Nezaupnica Opozicija proti ministru Erjavcu

LJUBLJANA - Poslanci SDS in NSi so včeraj v državnem zboru vložili interpelacijo (nezaupnico) zoper zunanjega ministra Karla Erjavca, ker mu očitajo vodenje zgrešene zunanje politike. Erjavec je interpelacijo zavrnil kot »pamflet očitkov«. Glede na odzive vladnih strank sicer ni velike verjetnosti, da bi interpelacija lahko uspela. Pod interpelacijo se je podpisalo vseh 26 poslancev NSi in SDS. V njej zunanjemu ministru očitajo »vodenje improvizirane, nedosledne, nejasne, nenačelne, neodločne, nerazumljive in statične, z eno besedo zgrešene zunanje politike.«

Predlagatelj Erjavcu očitajo, da ne izvaja zunanjih zadev v skladu s splošnimi usmeritvami, ki jih določa DZ. Očitajo mu tudi opuščanje nadzora in neukrepanje proti odgovornim diplomatom, ki so po njihovih besedah zagrešili hude nepravilnosti in finančne malverzacije, ter klientelistično kadrovanje, politizacijo ministrstva za zunanje zadeve ter demotivacijo zaposlenih na ministrstvu. Prav tako je po njihovem mnenju Erjavec izrekel »vrsto nepremišljenih, neodgovornih, nedržavotvornih izjav« glede zaupnega postopka arbitraže o meji s Hrvaško, glede priznanja Palestine in glede migrantske krize ter morebitnih skrajnejšev skupine Islamska država. S tem sta se po njihovem mnenju drastično zmanjšala kredibilnost in priznanje zunanje-politične prepoznavnosti Slovenije.

»Vsi očitki so neutemeljeni,« je poudaril Erjavec. Glede očitkov o premajhni osredotočenosti na EU in Nato je zatrdil, da se praktično vsak mesec ali pa celo pogosteje udeležuje zasedanj EU. (sta)

NAŠ INTERVJU - Tržaška antropologinja in strokovnjakinja za varnost Desirée Pangerc

Balkanska pot – idealno prizorišče za migracije in trgovino z ljudmi

TRST - Balkanska pot ni novost, po njej se migranti pomikajo že od nekdaj. Od lanskega leta pa je predvsem zaradi posledic vojne v Siriji govor o tisočih in deset tisočih prihodih na dan. Čeprav je bilo o takem navalu mogoče začeti razmišljati že po izbruhu arabskih pomladi, se evropske države in Evropska unija nanj niso primerno pripravile. Tako pravi Desirée Pangerc, mlada tržaška antropologinja in analitičarka daljnih slovenskih korenin, ki svojo stroko aplicira na področju varnosti, posveča se organiziranemu kriminalu in tudi terorizmu. Diplomirala je na goriški fakulteti za diplomatske in mednarodne vede, na univerzi v Bergamu je zaključila doktorski študij iz antropologije, varnosti in organiziranemu kriminalu pa se je nato posvetila med izpopolnjevanjem v raznih severnoevropskih državah, na Švedskem in Danskem, pa tudi na Portugalskem. Trenutno poučuje na visoki šoli za jezikovne posrednike Ciels v Padovi in Gorici.

V svoji knjigi *Il traffico degli invisibili. Migrazioni illegali lungo le rotte balcaniche* (Trgovina z nevidnimi; nezakonite migracije po balkanskih poteh), ki so jo pred časom predstavili v Sarajevu, je v sklopu nekajletnih raziskav v nekdanji Jugoslaviji obravnavala temo trgovine z ljudmi.

Zakaj je za raziskovanje trgovine z ljudmi ključna ravno Bosna in Hercegovina?

V Bosni sem začela raziskovati leta 2008. Tistega leta so vsa poročila pristojnih organizacij, ustanov in celo ameriškega State Departmenta poudarila, da so se statistični podatki o nezakonitem priseljevanju in trgovini z ljudmi v tej državi znatno izboljšali. Bosna in Hercegovina je v tem sektorju »izdelala«. Prva posledica pa je bila ta, da je mednarodna skupnost prav zaradi boljših razmer začela pošiljati manj finančnih sredstev institucijam in organizacijam, ki se borijo proti temu pojavu. V ta sklop sodijo tudi organizacije, ki

nudijo pomoč žrtvam tihotapcev ljudi oziroma raznih mafij.

Na terenu sem začela opazovati položaj z antropološkega zornega kota. Opazila sem, da se izkoriščanje ni več znašlo v statističnih podatkih samo zato, ker tovrstna trgovina ni prehajala več meje. Kriminalne organizacije so ustvarile nek notranji trg. Posebno pa me je pretreslo dejstvo, da so nekatere bosanske družine s svojimi prihranki kupovale dekleta iz Bosne ter dekleta iz drugih vzhodnih držav, ki so bile v Bosno privedene med vojno v 90. letih ali kmalu po njej. Ta dekleta so bila predmet številnih kupoprodaj, s tem pa je njihova cena padla. Znašla so se seveda v mreži prostitucije, s tem pa sta tesno povezani tudi trgovina z mladoletnimi in trgovina s človeškimi organi.

V očeh javnega mnenja se je položaj torej znatno izboljšal, glede na poročanje bosanskih dnevnikov in pogovore z osebami, ki te zadeve poznajo, pa je bila slika povsem drugačna.

Trgovina z ljudmi se je torej samo spremenila.

Da. Tako je postalo preiskovalno delo še težje, preprečevanje tega pojava pa skoraj nemogoče. Če je v trgovino z ljudmi vpleteno večje število družin, pomeni, da so bila vsa prizadevanja na področju ozaveščanja domačega prebivalstva neuspešna. Vsem institucijam, ki bi morale nadzorovati pojav, pa je ravno zaradi pozitivne uradne statistike primanjlovala sredstev.

Ali je tovrstna trgovina z ljudmi v končni fazi vsekakor usmerjena proti zahodni Evropi, npr. proti Italiji?

Zgodbe, ki sem jih sama zbrala, zadevajo tudi dekleta iz begunskih taborišč, ki so jih naposled prodali v Italijo. Tu so jih silili v prostitucijo, a tudi v Nemčiji, na Švedskem in drugod.

Ali je šlo za bosanska dekleta?

Med vojno na Balkanu se je veliko bosanskih deklet znašlo v begunskih taboriščih na Hrvaškem. Občasno so se tam pojavili mafijci, ki so novačili dekleta

Desirée Pangerc; zgoraj oktobrski posnetek beguncev na polju v Rigoncah blizu Brežic (FotoDamj@n)

ta, tudi mladoletna. Iz taborišč so jih preprosto odpeljali.

Kdo so trgovci z ljudmi?

Tudi to se je v zadnjih desetih, petnajstih letih spremenilo. Od 90. let uporabljajo protimafijska tožilstva izraz »nove mafije«. Mafije nimajo več etničnega ali lokalnega značaja, danes imajo značilnosti multinacionalnih združb. Njihov glavni cilj je ustvariti čim večji dobiček. Za nove mafije pa je značilno to, da migranti in žrtve prehajajo iz roke v roko, ker jih imajo v posameznih državah v »podzakupu« krajne mafijske skupine. Tako je na poti iz vzhodne v zahodno Evropo, a recimo tudi iz Srednje Amerike skozi Mehiko v ZDA. Mafije sklepajo začasna zaveznitva v poslovne namene, vsaka vmesna skupina dobi svojo provizijo. Lokalne mafije najbolje poznajo svoje ozemlje in vedo, s kom se morajo pogovarjati ter koga podkupiti. Vedo, kako prepeljati ljudi skozi državo, ali pa jih velja vključiti v mrežo prostitucije in drugih poslov.

Balkanska pot obstaja že veliko let, lani pa se je slika zelo spremenila, saj se po njej pomika po več tisoč ljudi na dan. Imajo omenjene kriminalne združbe opravka tudi s temi skupinami, ali pa gre za popolnoma drug pojav?

Najprej bi opozorila, da bi lahko prve predhodne znake tega ogromnega vala na

Balkanu zaznali že leta 2011, po izbruhu arabskih pomladi. Kdor se ukvarja z raziskovanjem, je razumel, da begunci ne bodo potovali samo po morju ter da bodo prej ali slej ubrali tudi kopensko pot. Balkanski polotok je od nekdaj idealen prehod v Evropo, toliko bolj, ker je na danes njem mnogo slabo strukturiranih držav, ki težko obvladujejo svoja ozemlja in meje.

V zadnjih dveh letih se je število migrantov zaradi sirske vojne zelo povečalo, kar povzroča ogromne težave. Upravljati migracijski tok je težko, ker je v tem toku malo vsega: Sirci, Afganistanci, Pakistanci, pa še Bangladeševci in mnogi drugi. Posamezne skupine bi morali nekako razločiti. V tej množici ljudi, ki se načeloma nočejo registrirati na Balkanu, ker cilja na sever Evrope, pa najdemo tudi tiste, ki poiščejo pomoč pri tihotapcih. Del teh migrantov bo verjetno ostal v primežu trgovcev z ljudmi, ki imajo moč in denar.

Pravite, da so bili prvi znaki zaznavni leta 2011. Evropske države pa se menda niso pripravile.

Septembra lani sem na nekem kongresu v Ohridu slišala, da se v Makedoniji ne pretirano obremenjujejo s sprejemanjem beguncev, ker je to le tranzitna država. Grško-makedonsko mejo je v 48 urah prestopilo 250.000 ljudi, v Makedoniji pa je za azil zaprosilo le 49 ljudi. Problem sprejemanja so države zvrčale druga na drugo. Kar je delno razumljivo, saj imajo v Bosni, Srbiji in Makedoniji med drugim še vedno opravka z notranjimi razseljenimi, ki so že od 90. let brez doma.

Zdaj pa so ugotovili, da ne morejo preveč računati na pomoč iz držav EU, zato so svojo politiko žal poostriili. Na grško-makedonski meji so po zgledu Madžarske postavili bodečo žico.

Žico je postavila tudi Slovenija. Kako ocenjujete to odločitev?

Mislím, da ni bilo mnogo drugih možnosti. To je majhna država, ki se sooča z izredno velikim migracijskim tokom iz Hrvaške, EU pa od nje zahteva učinko-

vitejšo popisovanje migrantov. Avstrija je prav tako postavila žico na meji s Slovenijo, toka iz Hrvaške pa Slovenija sama ni mogla docela obvladati. Zato mislim, da veliko alternativ ni bilo ter da žica ni bila izrazita želja slovenske vlade in niti civilne družbe. Slovenija je tudi pooblastila vojsko, da pomaga nadzorovati mejo, ker policija temu ni mogla biti kos.

Verjetno pa je vse to posledica slabega usklajevanja med Slovenijo, Hrvaško in drugimi državami, mar ne?

Nedvomno. Tudi med balkanskimi državami in EU. Pomislimo, da je prva vstopna država, Grčija, članica EU. Unija bi se lahko angažirala mnogo prej, minilo je preveč mesecev in zdaj smo tam, kjer smo.

Temeljna dilema se glasi: kako uskladiti humanitarne in varnostne potrebe. Kako?

V migracijskem toku najdemo najrazličnejše ljudi. V gneči so tudi žrtve trgovcev z ljudmi, njihovi spremljevalci oz. »delovna sila« kriminalnih organizacij, nazadnje pa so se tam znašli še aktivisti Daeša (Islamske države). Le-ti vztrajno

Islamistični skrajneži prepričujejo prebivalce zakotnih bosanskih vasi, a so dejavni tudi v Kosovu, Albaniji in Makedoniji

prepričujejo prebivalce zakotnih bosanskih vasi, a so aktivni tudi v Kosovu, Albaniji in Makedoniji. Pomembno je ugotoviti, kdo prehaja mejo, ker so zadnje mednarodne policijske operacije (v marčevski operaciji Balkan Connection in novembrski Van Damme je italijanska policija sodelovala s policijami iz bivše Jugoslavije) pokazale, da se džihadisti premikajo po balkanski poti do Italije, kjer novačijo somišljenike, po isti poti pa se tudi vračajo v Bosno in na Bližnji vzhod.

Na mejah bi morali vsakega posameznika potrpežljivo popisati, kar ni mogoče, policija tega ne zmore. Zaradi njegovih zemljepisnih značilnosti pa je zelo težko zastražiti vse predele Balkanskega polotoka; vedno se bo našla pot, ki je varnostni organi ne nadzorujejo.

Aljoša Fonda

Tržaška

Ulica dei Montecchi 6
tel. 040 7786300
faks 040 7786339
trst@primorski.eu

Primorski
dnevnik

TRST - Acegas bo danes očistil prostore, lastnik mora postaviti ograjo

Župan Cosolini odredil zaprtje Silosa

Silos pri železniški postaji je od večeraj nedostopen. Tržaški župan Roberto Cosolini je namreč po napovedih izdal odredbo, ki prepoveduje vstop v prostore Silosa, kjer je doslej iskalo in dobilo »stanovanje« veliko število prosilcev za azil. Sicer je bilo še včeraj ob 15.30 v Silosu okrog dvajset beguncev, ki so igrali odbojko, si s tem kratilo čas in najbrž tudi kljubovalo mrazu. Danes jih ne bo več.

Silos oz. njegove prostore bo danes čistilo osebje družbe AcegasApsAmga, medtem ko bo moral lastnik - družba Silos - na osnovi županove odredbe v roku 7 dni postaviti ograjo, ki bo onemogočala dostop na to območje. Poleg tega bo moralo poskrbeti za ustrezno varnostno službo. Kdor bo kršil županovo odredbo, bo prejel globo, to pa bi lahko vplivalo na sprejemanje prošnje po azilu, kot so to odločili včeraj na sestanku na tržaški prefekturi.

Odredba župana Cosolinija predvideva izpraznitev Silosa, prepoved vstopa in prepoved uporabe Silosa za vsakogar. Dalje ukazuje družbi Silos, da v roku največ 7 dni poskrbi za varnost območja in odpelje ves odpadni material in vsakovrstne odpadke (od kartonov do plastičnih vreč), da postavi ograje, ki bodo onemogočale vstop nepooblaščenih oseb v poslopje, da zagotovi varnostno službo (tudi s pomočjo zapriseženih straž) in da namesti ustrezne napise, ki bodo obveščali o morebitnih nevarnostih oz. o prepovedi vstopa.

Župan je tudi ukazal, da se odredbo objavi na občinski oglasni deski. Ko pa ne bi družba Silos izvedla zahtevanih ukrepov, bo to storila občinska uprava, ki bo seveda

Včeraj popoldne je bilo v Silosu vse po starem. Desno: notranjost in odpadki; levo: begunci med igranjem odbojke

FOTODAMJ@N

TRST - Policisti aretirali gosta sprejemnega centra za azilante

Brata oropala rojaka, očividec jima je prekrizal račune

Rojaka sta ranila in mu iztrgala mobilni telefon, s pomočjo očividca pa ju je policija zasačila in aretirala. Brata dvojčka N.Z. in R.Z., afganistanska državljanca, stara 20 let, sta v tržaškem zaporu, kjer ju je zasljal dežurni državni tožilec.

Do nasilnega dogodka je prišlo v sredo zvečer na tržaškem mestnem nabrežju, točneje na Trgu Duca degli Abruzzi (v bližini gledališča Miela). N.Z. in R.Z., ki sta gosta nekoga tržaškega centra za pribežnike, sta se tam najprej sprla z rojakom, naposled pa ga je eden od dveh udaril v obraz in mu ranil usta. Brata sta mu odvzela mobilni telefon in naglo odšla. Pešec, ki je prisostvoval prizoru, pa je nemu-

doma odtipkal številko telefonsko 113 in z dogodkom seznanil policijo.

Policijska izvidnica je kmalu zatem prispela na prizorišče. Z zbiranjem obvestil sta policista ugotovila, v katerem sprejemnem centru gostijo domnevna napadalca. Brata sta se res zatekla v center, v njuni sobi pa je policija našla naropani mobilni telefon ter ga zasegla.

Brata so odvedli v koronejski zapor, kjer ju je zasljal tožilec. Po tem dejanju pa se bosta težko dokopala do železne mednarodne zaščite oziroma političnega azila, saj so prestopki v postopkih, ki jih vodi pristojna komisija za dodeljevanje azila, odločilni.

TRST - Včeraj popoldne v Ulici Polonio

Voda iz podzemlja

Zaradi okvare nenadna poplava - Ulice med ogledom niso zaprli za promet

Luknja v cestišču v Ulici Polonio

FOTODAMJ@N

Včeraj zgodaj popoldne se je del cestišča v Ulici Polonio, v bližini Drevoreda XX. septembra, nenadoma pogreznil v globino. Nastala je luknja, izpod asfalta je začela curljati voda. V nekaj minutah je bil dober del ulice v vodi, občani pa so takoj poklicali tržaško lokalno policijo.

Na prizorišču je poleg lokalnih policistov prispelo osebje pristojnega podjetja, ki je izliv vode prekinilo. Sledil je podrobnejši ogled poškodovanih cevi pod cestiščem, saj je bilo treba razumeti, kaj se je zgodilo. Medtem pa lokalna policija ulice ni zaprila za promet: vozišče so zožili, en parkiran avtomobil so premaknili, da je mimo lahko vozil tudi avtobus, nakar je promet redno stekel. Ulica Polonio bo tudi danes odprta za promet.

POLITIKA

Berlusconi ne prireja volilnih večerij v FJK

Vodja stranke Forza Italia Silvio Berlusconi je v tiskovni noti včeraj demantiral pisanje nekoga krajevnega dnevnika, češ da financira volilne večerje za nabiranje denarja skupaj z nekaterimi podjetniki v deželi Furlaniji-Juljski krajini. »Čeprav imajo vsi pravico do svobode izražanja, nisem nikomur naročil, naj priredi večerje za zbiranje finančnih sredstev (t.i. crowdfunding) s podjetniki iz dežele FJK,« je pojasnil Berlusconi, ki se je nanašal na govorice, češ da naj bi v Trstu priredili podobno večerjo. Bivši italijanski prvi minister je ob tej priložnosti poudaril, da popolnoma zaupa deželnemu vodstvu stranke Forza Italia, ki dnevno deluje na ozemlju in ki šteje številne sposobne javne upravitelje. Berlusconi je za njeno delo tudi javno pohvalil deželno koordinatorko FI Sandro Savino, ki »je znala vedno učinkovito predstavljati stranko in dosegla pomembne rezultate«.

Sandra Savino obsodila nasilje v Kölnu

Poslanka stranke Forza Italia Sandra Savino je ostro obsodila nasilna dejanja, ki so potekala v novejnih noči v Kölnu. Savinova je izrazila solidarnost ženskam, ki so bile žrtve nasilja, obenem pa je obsodila »barbarsko kulturo, ki je sovražna naši in je pokazala svojo najbolj nasilno stran«. Enakopravnost med spoloma je dosežek Zahoda in jasno je, da problem v Evropi zdaj obstaja, je dodala poslanka Savino.

ROBERTO COSOLINI

zahtevala poravnavo stroškov. Družba Silos ima na voljo 60 dni za morebiten priziv na deželno upravno sodišče. Nekaj več o tem bo vsekakor znano že danes popoldne, saj bo na tržaški prefekturi srečanje z vodstvom družbe Silos. Ravno tako bodo po napovedih danes premestili iz Trsta v druge kraje v Italiji več deset priseljencev (teh naj bi bilo vsaj 75), ki so jih tih pred koncem leta iz Silosa prepeljali v športno palačo na Čarboli, medtem ko so nekateri drugi še nastanjeni v bivši hali prevoznega podjetja SAF pri Valmauri.

Sicer je glavni problem v tem, da je premeščanje beguncev v druge kraje v deželi Furlaniji-Juljski krajini oziroma v državi prepočasno oz. ni v skladu s prihodi beguncev, ki jih beležijo v Trstu povprečno 10 na dan. Cosolini je včeraj ponovno poudaril, da je stanje pod kontrolno. Toda število prosilcev za azil postaja previsoko (Trst lahko sprejme do 700 oseb in torej daleč nad deželnim povprečjem, v zadnjem obdobju pa je bilo njihovo število stalno nad 800): položaj bo zato lahko postal nevzdržen, sprejemanje vseh ljudi pa nemogoče, je dejal Cosolini, ki je o tem vprašanju pred nedavnim govoril tudi z notranjim ministrom Angelinom Alfantom med njegovim obiskom v Trstu. Rim mora skratka zagotoviti sistemsko premeščanje beguncev, pravi župan, in ne pomagati samo v primeru, da teče voda v grlo. (ag)

TEREZIJANSKA ČETRRT - Prenovljeni Trg Panfili

Urbano ovrednotenje evangeličanske cerkve

Nekoč je ta verski hram obiskovalo 2500 vernikov, danes le okrog 160

Nova prometna in urbana ureditev Ul. Trento, po novem ključne avenije, ki povezuje železniško postajo z Borznim trgom, ni le lepotni poseg, ampak naj bi ulica postala tudi atraktivna prometna žila za kolesarje in pešce. S posejanimi drevesi, ki so v centru Trsta prava redkost, novim tlakom in urbano opremo je dobil poseben značaj tudi Trg Panfili, kjer se že več kot 140 let nahaja evangeličansko-luteranska cerkev. S prenovo trga pred cerkvijo, ki je bila do nedavnega obkrožena in zakrita s pločevino, je cerkev postala dobro viden arhitekturni biser, ki bo bržkone postal zanimiv ne samo za turiste, ampak tudi za Tržičane, ki niso evangeličansko-luteranske veroizpovedi.

Tako meni tudi evangeličanska skupnost v Trstu, ki je zadovoljna s prenovo trga pred cerkvijo in celotne ulice, ki zdaj sama po sebi spodbuja potovanje peš in s kolesi. Na sedežu skupnosti v Ul. San Lazzaro 19, kjer se je nekoč nahajala tudi evangeličanska šola, danes pa so v stavbi dvorana za svečanosti, tajništvo in arhiv, nam je tajnica skupnosti Gudrun Martini potrdila, da so s prenovo izjemno zadovoljni vsi tisti, ki redno obiskujejo cerkev. Kot je povedala, cerkev redno obiskuje okrog 160 vernikov. Ti prihajajo tudi iz drugih krajev Furlanije Julijske krajine, saj je ta verski hram edini evangeličansko-luteranski hram v regiji. To je žal veliko manjše število v primerjavi s številom iz srede 19. stoletja, ko je ta skupnost štela že več kot dva tisoč vernikov. A to so bili drugačni časi.

Trst je bil v 18. in 19. stoletju mesto priložnosti, mamljivo za mlade moške in ženske. Med njimi je bilo kar nekaj članov evangeličanske skupnosti, ki so si v Trstu ustvarili nov dom. Vse do leta 1874 so verniki molili v različnih prostorih, tega leta pa so v Terezijanski četrti dobili cerkev, v kateri se sestajajo še danes. Cerkev je bila zgrajena v neogotskem stilu po načrtih Christiana Zimmermanna, arhitekta iz poljskega Breslaua. Kot za večino cerkvenih protestantskih stavb, je tudi za to značilno, da je preprosta, brez kipov svetnikov, pogosto tudi brez slik. Kajti cerkev v protestantskem pojmovanju ni svetišče, svet prostor, temveč le zbirališče skupnosti vernikov, v katerem ne poklekajo in se ne križajo, temveč poslušajo pridigo, skupaj molijo in veliko pojejo. Tajnica tržaške skupnosti je potrdila, da se pri njih zares veliko poje, prirejajo pa tudi ogromno koncertov. Bogoslužje poteka vsako nedeljo, a ne v nemškem jeziku, kot bi pričakovali, temveč v italijanskem jeziku. Gudrun Martinijeva je pojasnila, da so leta 2000 sklenili, da bo bogoslužje poslej v italijanskem jeziku, ker se je večina vernikov popolnoma integrirala v italijansko mestno skupnost. »Res je tudi, da veliko vernikov, ki so potomci nekoč nemško govorečih meščanov, sploh ne obvlada več nemščine,« je pripomnila sogovornica in dodala, da enkrat mesečno (vsako drugo nedeljo v mesecu) vseeno pripravijo mašo v nemškem jeziku.

Sicer se tržaška evangeličanska skupnost v Trstu lahko pohvali z vrsto novosti. Najpomembnejši pa sta dve. Julija lani so uvedli izredno odprtje cerkve za javnost, in sicer trikrat tedensko. Tako je ob sredah, sobotah in nedeljah med 16.30 in 19.30 možen obisk cerkve, v kateri obiskovalce sprejmejo dijaki ali študentje. Druga novost pa je povezana z vod-

Prenovljeni Trg Panfili brez avtomobilov spominja na pariške trge pred manjšimi cerkvicami (levo). Evangeličansko-luteranska cerkev je bila zgrajena leta 1874 (desno)

FOTODAMJ@N

stvom cerkve; od septembra lani evangeličansko župnijo v Trstu vodi ženska duhovnica Ulrike Eichler, ki bo skupnost v Trstu vodila vsaj šest let. Na tem položaju je duhovnica nasledila pastorja Dietra Kampena, ki je skupnost vodil kar 12 let. Duhovnica je bila sicer pastorjeva desna roka že

nekaj mesecev pred uradnim prevzemom izredno pomembne funkcije. Nekaj vprašanj smo želeli postaviti tudi njej, a je v teh dneh, kot je razložila tajnica, odsotna.

Evangeličansko-luteranska cerkev bo s prenovo Terezijanske četrti nedvomno dobila pomembno druž-

beno vlogo v mestu. Kot jo je nekoč že imela celotna četrt, ki je v zadnjih desetletjih močno stagnirala. Zato prenovo Občine Trst, ki je avtorica sicer preprostega projekta iz malega števila elementov, lahko ocenimo s pozitivno oceno.

Sanela Čoralič

TRST - Srbsko-pravoslavna skupnost v cerkvi sv. Spiridiona

Svečan srbski božič

Svečano mašo je v cerkvi sv. Spiridiona daroval paroh Raško Radović

FOTODAMJ@N

Srbski pravoslavni verniki so včeraj praznovali božič. Ti zaradi uporabe julijanskega koledarja božič praznujejo pozneje kot katoliški verniki. Tudi zanje je božič predvsem družinski praznik, namenjen povezovanju družine in molitvi. Verniki so božični dan zaznamovali z jutranjim bogoslužjem v cerkvi sv. Spiridiona, ki je bila polna do zadnjega kotička. Praznično mašo je daroval paroh Raško Radović, ki je bogoslužje opravil tudi pred božičem, na badnji dan, ko je blagoslovil hrastove veje (badnjak), ki so jih verniki nato odnesli domov.

Srbska skupnost v Trstu, ena najstarejših pri nas in ena najštevilnejših v Italiji, šteje med šest in sedem tisoč ljudi. Tiskovna agencija Ansa navaja, da je to število nižje kot nekoč, ker je gospodarska kriza močno prizadela tudi srbsko skupnost. Veliko Srbov se je vrnilo domov, nekateri pa so se »s trebuchom za kruhom« odpravili v druge evropske države, kjer so dobili nove delovne priložnosti.

74 malih šahistov na turnirju

Rekreacijsko središče De Amicis je še pred prazniki gostilo tradicionalni božični šahovski turnir občinskih rekreacijskih središč. Letos se ga je udeležilo rekordnih 74 otrok - malčkov od 6. do 12. leta starosti. Vsi redno obiskujejo tovrstna obšolska središča in se v njih na tečajih pridno učijo šaha in vseh pravil. Da jim je igra pri srcu, so dokazali pri mizah, kjer so ves popoldan tekmovali in se seveda zelo zabavali.

TRST - EU projekt Ženske upora - o skupnem boju za vrednote

Ženske upora - Women of the resistance je ime mednarodnemu projektu, ki ga vodi kulturno izobraževalno društvo PINA iz Slovenije s partnerji iz Italije in Hrvaške. Namen projekta je poudariti pomen skupnega boja žensk za vrednote, ki si jih danes po njihovi zaslugi delimo Evropejci in Evropejci, spodbuditi mlade k razmisleku o vrednotah, ki so takrat ženske gnale v aktivno držo, o vlogi žensk v današnji družbi, o potrebi in žrtvovanju in dediščini, ki so nam jo zapustile.

Projekt temelji na zgodbi ženske, Tržačanke, Marie Antoniette Moro, ki je bila med 2. svetovno vojno bolničarka na meji med Italijo in nekdanjo Jugoslavijo. Zaradi soočanja s krivicami takratnega časa se je odločila za ukrepanje in prevzela tveganje za svojo odločitev. Pred nekaj leti je njena hčerka odkrila njen dnevnik, na podlagi katerega nastaja dokumentarni film.

Projekt predvideva preko 60 delavnic za dijake srednjih šol v Sloveniji, Italiji in na Hrvaškem, razpis za kratkometražne filme in eseje za mlade do 30. leta starosti, mednarodno konferenco o ženskah upora (zgodila naj bi se 4. marca v Vidmu) ter zaključni dogodek, se pravi ekskurzijo upora za zmagovalce natečaja in predstavitev dokumentarca (21. aprila v Trstu).

Projekt bodo novinarjem uradno predstavili v torek, 12. januarja, ob 11. uri v dvorani Marcus na sedežu Dežele FJK na Velikem trgu ob prisotnosti deželnega odbornika za kulturo, šport in solidarnost Giannija Torrentija in tržaške podžupanje Fabiane Martini. Projekt podpira Evropska komisija preko programa Evropa za državljanje. Pri njem sodelujejo za Italijo - Zadruga Bonaventura, združenji La Giordola in Quarantasettezeroquattro ter deželno inovacijsko gledališče, za Hrvaško pa Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva in Istrska regija.

NABREŽINA - Priprava izvršnih načrtov, nato novi upravitelj obmorske strukture

Pospešeno za ureditev kopališča Castelreggio

Levo poslopje v kopališču Castelreggio; desno nekdanja bazena z morsko vodo

ARHIV

Tehnični uradi devinsko-nabrežinske občine te dni pripravljajo razpis za določitev upravitelja kopališča Castelreggio v Sosljanskem zalivu. Konec preteklega leta je sedem podjetij izrazilo pripravljenost za prevzem upravljanja kopališča: štiri posamična in tri v povezavi.

Po včerajšnji izjavi župana Vladimira Kukanje, naj bi občina izdala razpis v naslednjih tednih. Namen občinske uprave je jasen: nova kopališka sezona v Sesljanu naj bi se začela z novim upraviteljem kopališča Castelreggio.

Medtem se pospešeno nadaljujejo birokratska dela za pripravo izvršnih

načrtov za ureditev struktur na območju Castelreggia in v njegovi neposredni bližini. Na podlagi sklepa občinskega sveta iz novembra 2009 (Retova uprava) je bila opravljena porazdelitev posegov. Teh bo pet. Prva dva zadevata zunanje območje (predvidena stroška 562.1119 evrov in 516.516

evrov), tretji poseg zadeva bazen (213.275 evrov), četrti ureditev posejpa (milijon 306.610 evrov), peti pa obmorski del (30 tisoč evrov).

Priprava izvršnega načrta za ureditev bazena je bila - upoštevajoč ustrezne zakonodajne norme - dodeljena inž. Albertu Zulianu iz Palmanove. Izdelava načrta bo stala 11.419 evrov.

Na podoben način je bila dodeljena priprava izvršnega načrta za drugi poseg na zunanjem območju kopališča Castelreggio. Izdelal jo bo studio Pessina Lanza iz palmanove (cena: 41.851 evrov).

Izvršni načrt za ureditev obmorskega dela pa bo izdelal inž. Davide Russo podjetja Idrostudi s sedežem na Padričah. Ta načrt bo stal nekaj manj kot 1.400 evrov.

Priprava načrtov je bila nujna, saj bo morala občina posredovati novemu upravitelju kopališča Castelreggio odobrene izvršne načrte. Ti »tehnični stroški« pa konec koncev ne bodo v ničemer bremenili devinsko-nabrežinske občine. Kajti: poravnal jih bo novi upravitelj kopališča Castelreggio, kot je to zelo jasno zapisano v sklepih o pripravi izvršnih načrtov, ki jih je bila konec preteklega leta odobrila devinsko-nabrežinska uprava. (mk)

Degustacijski večer v restavraciji Cliff

V restavraciji Cliff hotela s petimi zvezdicami Falisia Resort & Spa v seslanskem turističnem naselju Portopiccolo bo **jutri ob 19.30** degustacijsko srečanje Salus per Vinum posvečeno vinom iz Ogleja. Vinarji bodo predstavili svoje izvrstne proizvode, ob katerih bo postreženo tudi z okusno hrano. Za degustacijsko-gastronomski večer bo treba odšteti 30 evrov na osebo, zainteresirani pa se lahko javijo samo še danes (040/291291 oz. info@ppst.it).

Barcelona Gipsy Klezmer Orchestra v Mieli

Koncertno sezono »glasbe v živo« v gledališču Miela bodo v **nedeljo ob 20. uri** otvorili člani skupine Barcelona Gipsy Klezmer Orchestra, ki so v treh letih osvojili že evropske odre. Glasbeniki izvajajo tradicionalne katalonske melodije, swing gipsy ritme z vzhodno-evropskimi prvinami, kubanske revolucionarne skladbe ter balkansko glasbo. Karte si lahko zagotovite vsak dan med 17. in 19. uro pri blagajni gledališča oz. na spletu www.vivaticket.it.

Solidarnostna tombola

V Ljudskem domu Canciani v Podlonejru (Ul. Masaccio 24) bo v **nedeljo od 18. ure** dalje solidarnostna tombola za združenja Emergency, Salaam otroci oljke in Ne bombe ampak bomboni. Sledila bo večerja, srečanje pa bo tudi priložnost za izmenjavo voščil ob novem letu.

Tečaj Braillove pisave in oblikovanja gline

Deželni zavod za slepe in slabovidne Rittmeyer (Miramarski drevored 119) prireja tudi letos pester program tečajev in seminarjev. Naj opozorimo le na tiste, ki bodo zaživel v tekočem mesecu. V petek, 15., in soboto, 16. januarja, bo stekel tečaj spoznavanja Braillove pisave za začetnike (12 ur). V soboto, 23. in 30. januarja, pa bosta stekla tečaja oblikovanja gline za otroke do 15. leta starosti (6 ur) in odrasle (12 ur). Tečajev se lahko udeleži kdorkoli, več informacij je na voljo na spletni strani www.istitutorittmeyer.it (oz. na tel.0404198911 in rittmeyer@istitutorittmeyer.it). Med drugim je v petek, 15. januarja, ob 18. uri predviden tudi »brunch« v temi.

TRST - Fundacija CRTrieste in Rdeči križ

Socialne kartice 300 družinam v stiski

Leto 2016 se je začelo v znamenju solidarnosti. Fundacija CRTrieste je namreč včeraj začela deliti 300 t.i. welfare card oz. socialnih kartic prav tolikim družinam, ki jih oskrbuje tržaški Rdeči križ. Kartica bo služila kot neke vrste »bon« za nakup živil oz. prehranskih proizvodov v vrednosti 30 ali 50 evrov; slednje bodo družine lahko uporabljale v supermarketih Despar in Eurospar v Trstu in Miljah. Prve kartice so razdelili osebam, ki jim osebje Rdečega križa pomaga na domu, v prihodnjih tednih pa jih bodo razdelili tudi ostalim.

Kakor je povedala Marina Guadagni, ki je pri Rdečem križu odgovorna za oskrbo družin, je med varovanci daleč največ starejših oseb in pa mladih družin, katerih mesečni dohodek v najboljšem primeru ne presega 500 evrov. Vse več je namreč družin, ki se v obdobju gospodarske krize komaj preživljava, se pravi, da je skorajda na robu revščine, je ocenil podpredsednik upravnega odbora Fundacije CRTrieste Lucio Delcaro. Že vrsto let si zato sklad prizadeva, da bi konkretno podprl družine v stiski, ki same ne pridejo do konca meseca. Pri Fundaciji CRTrieste obenem zagotavljajo, da je ta samo prvi izmed številnih ukrepov, ki jih nameravajo spodbuditi tekom leta v pomoč manj premožnim.

O zakonitosti in pravic

V tržaški metodistični cerkvi na stopnišču Scala dei Giganti 1 bo **danes ob 11. uri** tako kot vsako leto slovesno bogoslužje ob udeležbi predstavnikov vseh evangeličanskih skupnosti v mestu. Vsako leto poskrbijo še za srečanje pravzaprav razmišljanje o aktualni temi, ki je namenjeno širši skupnosti. Letos bo o zakonitosti in pravic **ob 15.30** spregovorila Marina Osenda, referentka deželne sekcije protimafijskega združenja Libera. Poglobila se bo v delovanje in pobude, ki jih združenje vodi tako na krajevni kot državni ravni.

Vsi naročniki Primorskega dnevnika lahko s kuponom, ki so ga prejeli po pošti, dvignejo darilo, zbornik: Primorski dnevnik »Okno v svet Slovencev v Italiji«

na sedežu Primorskega dnevnika v Trstu in Gorici ali v Tržaškem knjižnem središču TS 360, Trg Oberdan 7; v Katoliški knjigarni v Gorici, Travnik 25; v knjigarni Terčon v Nabrežini, Nabrežina 103

TREBČE - Slovesno odkritje v nedeljo ob 11.30 pri pokopališču

Spomenik padlim in pogrešanim v prvi vojni

V nedeljo dopoldne bodo v Trebčah slovesno odkrili spomenik padlim in pogrešanim vaščanom v prvi svetovni vojni. »Ideja zanj se je porodila že pred dve letoma na nekem skupnem sestanku vseh vaških društev. Koordinacija pobude oziroma dejanska izvedba del je bila takrat poverjena Mladinskemu trebenskemu krožku,« nam je povedal njegov predsednik Matia Premolin. »Pobudo smo z veseljem sprejeli in postala je ena od glavnih ciljev našega delovanja.« Razpisali so natečaj, ki ga je zmagala Jasmina Gruden iz Boljunca, ki je torej projektirala spomenik, načrt pa je še izpilil in podpisal arhitekt Igor Spetič. O novostih oziroma o napredovanju del so odborniki krožka sproti seznanjali ostala društva.

Izbira najprimernejše lokacije je padla na zaraščeno zemljišče med vaškim pokopališčem in parkiriščem. Člani mladinskega krožka so poskrbeli za čistilno akcijo, tako da je bilo vse nared za postavitve spomenika, ki poteka ravno te dni. Premolin nam je zaupal, da je spomenik v glavnem iz kraškega kamna z dodatkom korten jekla in je zaobjet v zelenju. »Ponazarja veliko, 1,80 metra visoko vazo, ki simbolično zbira trpljenje prve svetovne vojne. Na vrh vaze - spomenika bomo postavili cvet oziroma zeleno rastlinje, kot znak prepoveda države in hkrati vasi po koncu vojne,« je pojasnil Premolin. Okrog njega so potresli kamenčke, tako da bo omogočen dostop do njega, cvetje pa bodo posadili spomladi, ko bo vreme primernejše. Tako Mladinski trebenski krožek kot sodelujoče vaške organizacije se zahvaljujejo vsem sponzorjem in prijateljem, ki so verjeli v pobudo, ter seveda Grudnovi in Spetiču.

Nedeljski praznični dan se bo začel ob 10. uri z mašo zadušnico v farni cerkvi v Trebčah, ob 11. uri se bodo udeleženci začeli zbirati na vaškem trgu, od koder bodo v sprevedu v spremstvu domače godbe Viktor Parma krenili proti pokopališču, kjer bo ob 11.30 svečano odkritje spomenika. Ob godbi bodo dogajenje popestrili otroci domače osnovne šole Pinka Tomažiča, ki bodo peli in recitali; govor pa bo poverjen predsedniku Mladinskega trebenskega krožka Matii Premolinu.

Sara Sternad

Levo trebenski udarniki ob postavljenem spomeniku; desno v smeri urin kazalcev: ureditev podstavka; žerjav je dvignil spomenik, ki so ga prostovoljci namestili na podstavke z milimetrsko natančnostjo

FOTODAMJ@N

BAZOVICA - Domače podjetje Ecogarden že četrto zimo čisti vaške stranske ulice

Led hujša nadloga od snega

Vrtnarsko podjetje se je posvetilo tudi zimskim težavam na cestah - Konec tedna sta jo zagodla dež in mrzla burja

Na podlagi fotografske vesti o čiščenju klancev v Bazovici, objavljene pred dnevi, bi lahko sklepali, da so vse vaške klance spluzili in očistili domači prostovoljci. Daleč od tega. S tem se v vasi že četrto zimo redno ukvarja domače podjetje Ecogarden, in sicer na osnovi podzakupne pogodbe s podjetjem AcegasApsAmga. Danes 34-letni Marko Berce in 35-letni Mirko Crisetig sta pred približno petimi leti ustanovila svoje vrtnarsko podjetje, kmalu zatem pa sta se v zimskem času, ko je vrtnarskih opravil manj, s primerno opremo in vozilom posvetila še čiščenju zasneženih stranskih ulic v Bazovici in okolici (medtem ko za čiščenje glavnih cest skrbi AcegasApsAmga, pa tudi zadruga Querciambiente).

Pred dnevi sta bila Berce in Crisetig s svojim vozilom po štirinajst ur na terenu, čistila sta tudi v Trebčah, vremenske razmere pa so bile posebno neugodne. Prav zaradi tega je bilo delo še bolj naporno in je trajalo dlje kot običajno. Z istim problemom so se v nedeljo soočili v vseh vaseh tržaške pokrajine in seveda tudi v mestu: ker je v noči na nedeljo deževalo, nato pa je zapihala mrzla burja, so ceste poledenele. Led na cesti pa je veliko hujša nadloga od snega, saj ga ni mogoče kar tako postrgati, za posipavanje cest s soljo pa je treba počakati, da se led začne taliti. (af)

Desno vozilo podjetja Ecogarden; spodaj (FotoDamj@n) zimska idila v Bazovici

slovensko stalno gledališče SEZONA 2015/16

MODRI PROGRAM

Spritz for five & Jazzva PRVIČ SKUPAJ!
enkratni pop&jazz večer a-cappella glasbe!

DANES, 8. januarja 2016, ob 20.30
v sodelovanju z Glasbeno matico

Blagajna SSG bo odprta od 10.00 do 15.00
in uro in pol pred začetkom koncerta
www.teaterssg.com

KRAS Jusi na delu

Jusarske in srenjske skupnosti na Krasu opravljajo dragoceno delo pri upravljanju in ovrednotenju domačega ozemlja. Po številnih vaseh prirejajo ta čas akcije za čiščenje poti in stez.

V tem okviru bo Jus-Srenja Križ priredil jutri čistilno akcijo na območju Bošketa. Domačini bodo začeli z delom ob 9. uri.

Podobna akcija čiščenja poljskih poti poteka tudi na območju Jusa Repen, v Trebčah pa domači jus prireja vsako prvo nedeljo v mesecu akcijo za čiščenje poljskih poti od Zaveda do Župence.

OPČINE - Novoletni koncert v okviru Oopenskih glasbenih srečanj

Godba Viktor Parma in njen »koncertni paket«

Trebenci pod vodstvom Tomaža Nedoha in z gostoma Aleksandrom Ipavcem in Martino Feri

Novoletni koncert je ena od tistih priložnosti, ko ima glasba ob svoji umetniški vrednosti predvsem povezovalno vlogo in postane vir dobrega počutja. Tako je bilo v sredo v dvorani Prosvetnega doma na Opčinah, kjer je društvo Tabor v okviru Oopenskih glasbenih srečanj priredilo svoj tradicionalni novoletni koncert, tokrat z nastopom godbe na pihala Viktor Parma iz Trebč. Gostujoči orkester je poskrbel za popoln »koncertni paket« s predstavitev glasbenika, ki je na začetku letošnje sezone prevzel vodstvo, dvema gostoma in napovedovalko. Dvorana je bila pretesna za publiko, ki se je tokrat pripeljala tudi iz bližnje Slovenije. Pričakovanja številnih poslušalcev je izpolnil bogat in raznolik glasbeni spored s sproščenimi besednimi »medigrami« radijske voditeljice Barbare Cepirle, ki je predstaviti vsakega izvajalca in skladbe dodala anekdote, šaljive pripombe in marsikatero zakulisno informacijo iz face-booka.

Godba, ki ima za seboj preko stoletno tradicijo, je pred nekaj meseci dobila nov dirigentski pečat s prihodom večstranskega glasbenika Tomaža Nedoha, ki je za ta koncert izbral različne glasbene žanre, od klasičnih godbeniških skladb Emila Glavnika in novih klasikov kot je Gota Pedra Karlssona, do pop, crossover, tangov-

skih skladb, ki so najbolj ustrezale glasbenim usmeritvam gostujočih solistov. Koncert sta namreč sooblikovala uveljavljena openska glasbenika, harmonikar Aleksander Ipavec in pevka Martina Feri. Ipavec se je predstavil v prepoznavni, dvojni vlogi izvajalca in skladatelja-aranžerja, Ferijeve pa se je sprehajala med zimzelenčki kot je Silvestrski poljub Jožeta Privška in modernejši hiti kot je Set fire to the rain pevke Adele.

Nedoh je zbrano skrbel za natančnost izvedb in se je nekoliko manj predal posredovanju emocij, kar je v tej prvi fazi sodelovanja z orkestrom pre-

vidno in razumljivo. Z večjo vnemo je pristopil k izvedbam pop skladb, v sovočju z intenzivnim nastopom pevke in z divjim pogonom eklektične govornice Ipavca. Tudi med godbeniki je bilo več solistov: klarinetist Luca Carli je izvedel solo vlogo v Glavnikovi Ciganski zgodbi, tolkalist Ivan Gornik pa se je duhovito preizkusil v igranju starega pisalnega stroja pri znani skladbi The Typewriter. Na koncu je še občinstvo lahko sodelovalo pri izvedbi z ritmičnim ploskanjem, ki je sestavni del Radetzkega marša.

Navdušenju občinstva se je pridružila tudi prijateljica godbe, glasbe-

Levo godba Viktor Parma; desno zgoraj Aleksander Ipavec v ekstazi, pevka Martina Feri in tolkalist Ivan Gornik s pisalnim strojem

FOTODAMJ@N

na pedagoginja Brigita Tornič Milharčič, ki se je z veseljem spominjala začetka svoje poklicne poti v Trebčah, kjer je poučevala nauk o glasbi. Godba Viktor Parma bo v podobni zasedbi nastopila s celovečernimi koncerti še 24. januarja v Lokvi in 1. aprila v Miljah. Ob koncertu je društvo Tabor po-

nudilo tudi dodatek in sicer otvoritev razstave Vojka Ražma o kamniti, suhozidni dediščini Krasa, ki bo tudi v prihodnjih dneh na ogled v dvorani Prosvetnega doma, tudi ob prisotnosti avtorja, ki si prizadeva za vrednotenje tega posebnega aspekta kraške pokrajine in arhitekture. (rop)

Primorski dnevnik je edini časopis, ki brezplačno že zgodaj jutraj prihaja na vaš dom. Tudi za leto 2016 ostaja naročnina nanj tako kot letos **230€**. Plačati jo je treba do 31.1.2016 in vsak izvod vas bo tako stal le **0,76 evra**.

Ob 70-letnici dnevnika vsem naročnikom poklanjamo **dragoceno darilo: zbornik "Primorski dnevnik - Okno v svet Slovencev v Italiji"**, ki prinaša bogat pregled dolgoletne dejavnosti dnevnika, ljudi, ki so ga ustvarjali in skupnosti, kateri je namenjen.

Naročnikom na tiskano izdajo Primorskega dnevnika nudimo **brezplačen dostop do spletne verzije časopisa**. Ob tem lahko brezplačno objavljajo male oglase in čestitke brez okvirja.

informacije: Trst: 040 7786300 Gorica: 0481 356320
www.primorski.eu

Primorski
dnevnik

POZOR!
Tudi letos
nespremenjena
naročnina.

TO JE...
DEJSTVO!

Prebirate me
že 70 let,
pa sem vsak
dan sveži!

TO NI...
ZA VSE!

Primorski dnevnik je edini časopis, ki brezplačno že zgodaj zjutraj prihaja na vaš dom. Tudi za leto 2016 ostaja naročnina nanj tako kot letos **230€**. Plačati jo je treba do 31.1.2016 in vsak izvod vas bo tako stal le **0,76 evra**.

Ob 70-letnici dnevnika vsem naročnikom poklanjamo **dragoceno darilo: zbornik "Primorski dnevnik - Okno v svet Slovencev v Italiji"**, ki prinaša bogat pregled dolgoletne dejavnosti dnevnika, ljudi, ki so ga ustvarjali in skupnosti, kateri je namenjen.

Naročnikom na tiskano izdajo Primorskega dnevnika nudimo **brezplačen dostop do spletne verzije časopisa**. Ob tem lahko brezplačno objavljajo male oglase in čestitke brez okvirja.

Primorski
dnevnik

informacije: Trst: 040 7786300 Gorica: 0481 356320
www.primorski.eu

Goriška

Ulica Garibaldi 9
tel. 0481 356320
faks 0481 356329
gorica@primorski.eu

Primorski
dnevnik

GORICA-DOBERDOB - Slovenske šole vseh stopenj

Pripravljajo se na vpise, sedaj je čas usmerjanja

Tudi slovenska ravnateljstva v goriški pokrajini se pripravljajo na začetek vpisovanja v otroške vrtce in šole vseh stopenj, ki bo letos potekalo med 22. januarjem in 22. februarjem. Največja novost pri vpisu za šolsko leto 2016-2017 bo, kot je Primorski dnevnik že poročal, obvezen spletni vpis za osnovne, nižje in višje srednje šole s slovenskim učnim jezikom, medtem ko bo treba za vpis v otroške vrtce še vedno uporabljati papirne obrazce. Vpisovanje bo možno prek spletne strani www.iscrizioni.istruzione.it, kjer se bodo zainteresirani starši lahko registrirali od 15. januarja dalje.

Medtem so na vseh šolah že stekle različne dejavnosti informiranja in usmerjanja, ki se bodo nadaljevale tudi v prihodnjih tednih. »V dogovoru z ostalimi ravnatelji slovenskih šol smo v letošnjem šolskem letu sklenili, da dejavnosti usmerjanja po zgledu italijanskih šol začnemo prirejati nekoliko bolj zgodaj. Posodobili smo način dela, da bi staršem in otrokom za-

»Posodobili smo način dela, da bi staršem in otrokom zagotovili čim več informacij in dovolj časa za premišljeno izbiro«

gotovili čim več informacij in dovolj časa za premišljeno izbiro,« pravi ravnateljica Večstopenske šole Gorica in licejskega pola Trubar-Gregorčič Elizabeta Kovic, po kateri so učenci tretjih razredov slovenskih nižjih srednjih šol iz Gorice in Doberdoba že konec novembra začeli obiskovati višješolski center v Puccinijevi ulici v Gorici in spoznavati smeri, ki jih ponuja, 13. januarja pa bo potekal še dan odprtih vrat, o katerem poročamo na drugem mestu.

Pred božično-novoletnimi počitnicami je Večstopenska šola Doberdob že priredila dneva odprtih vrat na osnovnih šolah Ljubke Šorli v Romjanu in Prežihovega Voranca v Doberdobu. »Obe srečanja sta bili zelo dobro obiskani, starši so pokazali veliko zanimanje. V avditoriju šolskega centra v Romjanu so učenci prvih razredov in otroci zadnjega letnika vrtca Barčica najprej sodelovali pri glasbeni pravljici, nakar je potekala delavnica. Staršem so medtem učitelji predstavili našo vzgojno iz-

obraževalno ponudbo,« je pojasnila ravnateljica Sonja Klanjšček. Po njenih besedah je na osnovni šoli v Doberdobu že potekalo informativno srečanje s starši bodočih učencev, otroci doberdobskega vrtca pa so šole večkrat obiskali v okviru t.i. projekta kontinuitete. »V januarju se bodo zvrstila še številna druga srečanja po vseh naših osnovnih šolah in vrtcih. Datume in urnike še usklajujemo, družine bodo pravočasno obveščene. Tudi za starše učencev,

ki bodo prihodnje leto obiskovali nižjo srednjo šolo, bomo priredili informativna sestanka, petošolci pa bomo v jutranjih urah sodelovali pri delavnici,« je dejala Klanjščekova in pristavila: »Glavna letošnja novost bo spletno vpisovanje, na kar se že pripravljamo. Vse informacije bomo pravočasno objavili tudi na spletni strani Večstopenske šole Doberdob. Če bodo starši pri vpisu imeli težave, jim bomo seveda na razpolago.«

Dnevi odprtih vrat za starše otrok, ki bodo v prihodnjem šolskem letu obiskovali prvi letnik vrtca in prvi razred osnovne šole, bo med 13. in 27. januarjem priredila tudi Večstopenska šola Gorica, ki iste starše tudi vabi, da stopijo v razred: pobuda »priljubno pouku« bo med 13. in 28. januarjem potekala v vseh vrtcih in osnovnih šolah goriškega ravnateljstva. Podrobnejše informacije objavljamo med šolskimi vestmi.

Aleksija Ambrosi

Z lanskega dneva odprtih vrat v Puccinijevi ulici

BUMBACA

GORICA - Šole Triletni načrt in kadrovske zamenjave

Še bolj kot s pripravami na sprejemanje vpisov za prihodnje šolsko leto imajo šole tačas veliko dela z načrtovanjem triletno vzgojno izobraževalne ponudbe (t.i. POF).

»Dokument moramo sprejeti do 15. januarja,« je povedala ravnateljica Večstopenske šole Doberdob Sonja Klanjšček, njena stanovska kolegica v Gorici Elizabeta Kovic pa je pojasnila, da so šole doslej pripravljale letne načrte vzgojno-izobraževalne ponudbe, z letošnjim letom pa so se pravila igre spremenila.

Zaradi sprememb, ki jih je pri postopkih zaposlovanja učnega osebja prinesla reforma šolstva (t.i. »Dobra šola«), je decembra tudi na slovenskih šolah prišlo do kadrovske zamenjave. Po besedah ravnateljice Sonje Klanjšček na doberdobskem ravnateljstvu ni bilo večjih pretresov, po posodobitvi zavodskih lestvic pa je do zamenjave nekaterih profesorjev in učiteljev prišlo na goriških osnovnih, nižjih in višjih šolah s slovenskim učnim jezikom. »Zamenjave učiteljev ali profesorjev po treh mesecih pouka seveda niso idealna rešitev, gre pa za odločitev ministrstva. Zamenjave so povzročile nelagodje med starši ter težave šolam in osebju, ravnatelj pa smo se lahko le prilagodili,« je še pojasnila Kovičeva. (ale)

GORICA - Višje šole Predmetnik AgrO smeri predstavljajo 16. januarja

Štaž za bodoče višješolske dijake bodo letos priredili tudi za novo Agrarno okoljsko smer (AgrO smer), ki bo v prihodnjem šolskem letu dodatno obogatila izobraževalno ponudbo na višješolskem tehniškem polu Cankar-Zois-Vega. Študij bo trajal tri leta in bo dijake usposobil za delo na kmetijskem področju, v vrtnarstvu ipd. Predmetnik tečaja bodo zainteresiranim srednješolcem predstavili v soboto, 16. januarja, v višješolskem centru v Puccinijevi ulici v Gorici.

»Ker bo AgrO smer zaživel v prihodnjem šolskem letu, bo predstavitev nekoliko drugačna. Čeprav seveda nimamo še nobenega dijaka, ki bi obiskoval omenjeni zavod, smo vsekakor pripravili dvourni program, med katerim bomo orisali predmetnik in delavnice nove poklicne smeri,« pojasnjuje profesorica Saša Černic, ki so ji zaupali vlogo referentke za AgrO smer.

»Dijaki bodo nekaj časa preživeali v laboratorijih, v katerem jim bomo prikazali nekaj eksperimentov, ki so povezani z vinom in destiliranjem. Predstavili bomo tudi nekoliko bolj teoretske vsebine, in sicer bomo spregovorili o sestavi tal, ki so izrednega pomena za rastline. Pomembno je, da dijaki znajo na primer ločevati med značilnostmi kraških in briških tal,« razlaga prijazna sogovornica.

Program nove Agrarne okoljske smeri bodo skupaj z ostalimi že obstoječimi zavodi (humanistični in znanstveni licej Simon Gregorčič, klasični licej Primož Trubar, tehniško-ekonomski zavod za turizem Ivan Cankar, tehniški zavod upravna smer, finance in marketing Žiga Zois in tehniški zavod informatika in telekomunikacije Jurij Vega) predstavili tudi med Dnevom odprtih vrat slovenskih višjih srednjih šol, ki bo v sredo, 13. januarja, med 17.30 in 19.30 v Puccinijevi ulici. Obiskovalci si bodo lahko ogledali šolske prostore, profesorji pa bodo nudili informacije o posameznih smereh in bodo na razpolago za individualne pogovore. (av)

Šola v Ul. Puccini

GORICA - Včeraj Odpeljali sto beguncev

Sprejeli so jih v Kampanji in Apuliji

Iz Gorice so včeraj odpeljali sto prosilcev za azil. Afganistanske in pakistanske državljane so sprejeli v nastanitvenih središčih v Kampanji in Apuliji. Zelena luč za selitev večje skupine beguncev iz goriške pokrajine v omenjeni deželi je prižgalo notranje ministrstvo, ki je s tem ugodilo zahtevi goriške prefektinje. Prevoz z avtobusom je prefektura organizirala skupaj s policijo. S tem se je v Gorici število prosilcev za azil »izven konvencije«, ki so bili nastanjeni v domu Faidutti, v župnišču pri Madonini in v kontejnerjih Zdravnikov brez meja v Podturnu, občutno znižalo.

GORICA - Dijakom bo predaval Klemen Bergant

Podnebne spremembe na šoli

V sodelovanju z društvom za človekove pravice in človeku prijazne dejavnosti Humanitas iz Ljubljane bodo konec meseca priredili interaktivne delavnice

Klemen Bergant

O podnebnju se ni razglabljalo le na decembrski konferenci Združenih narodov v Parizu. S podnebnimi temami se od 27. novembra lani soočajo tudi dijaki slovenskega višješolskega centra v Puccinijevi ulici v Gorici. Ti sodelujejo pri projektu deželne in pokrajinske uprave, ki želita približati mladim podnebna vprašanja tako na mednarodni kot na lokalni ravni.

V tem okviru bodo dijaki tehniškega pola Cankar-Zois-Vega jutri, 9. januarja, ob 10.15 prisluhnili predavanju Klemna Berganta, direktorja Urada za meteorologijo na Agenciji RS za okolje. »V sklopu projekta bomo ob podnebnih spremembah razvijali tudi temo migracij ljudi, ki so posledica spreminjanja klime. Gre za aktualno proble-

matiko, ki ni samo stvar oddaljenih oz. ekotičnih krajev, a tudi našega vsakdana. Na uvodnem novembrskem srečanju so dijakom obrazložili, da je povprečni dvig temperature v FJK višji od svetovnega povprečja. Dr. Bergant je pravi izvedenec na tem področju, navezal pa se bo tudi na pariško podnebno konferenco. Pri organizaciji sobotnega srečanja nam je priskočila na pomoč tudi novogoriška univerza,« pravi prof. Saša Černic, ki s prof. Maro Petaros koordinira projekt na tehniškem polu, medtem ko je na licejskem polu za to zadolžena prof. Harjet Dornik. »Mladi so prihodnost, zato pa jih je treba seznaniti s posledicami, ki jih ima dvigovanje temperature ozračja,« poudarja Černičeva. Če na svetovni ravni ne

bo prišlo do omejitve izpustov toplogrednih plinov, ki povzročajo globalno segrevanje, bodo posledice hude, saj strokovnjaki napovedujejo potopljena mesta, uničujoče poplave, nevdržne vročinske valove in tokove beguncev. »Migracija ljudi je za zavod Zois še kako zanimiva, saj so posledice takoj opazne tudi na gospodarski ravni. Prav zaradi tega se bomo v to temo dodatno poglobili, saj bomo konec meseca v sodelovanju z društvom za človekove pravice in človeku prijazne dejavnosti Humanitas iz Ljubljane priredili specifične interaktivne delavnice,« zaključuje Černičeva. Dijaki bodo svoj projekt razvijali skozi celo šolsko leto, maja pa ga bodo predstavili v sklopu pobude Scienza under 18 v Trzinu. (av)

GORICA - Poimenovanje ulic in značilnih točk v mestu

Prikrivanja in izgovori

Na področju poimenovanja ulic in značilnih točk v Gorici se v zadnjih tednih pojavljajo zanimive novosti. Znano je vsaj nekaterim, ki se s tem ljubiteljsko ukvarjajo že precej časa, kako je to področje občutljivo, polno simbolike, marsikdaj napevosti, oporekanj in nasprotovanj. Poimenovanje ozemlja je povezano z njegovo zgodovinsko, zemljepisno, jezikovno, kulturno in narodno identiteto. Na obmejnih območjih ni samoumevno, zlasti ne za večinske skupnosti, da imajo isti kraji različna poimenovanja, v duhu pač različnih doživljanj prostora.

Pomislimo na desetletja dolgo upiranje dejstvu, da je ime našega mesta slovenskega izvora. Ko je pred približno četrto stoletje telefonsko podjetje navedlo v predgovoru telefonskega imenika, da se mesto imenuje po griču, gorici, na katerem stoji grad, je nastal v večinskih nacionalističnih krogih revolt in v naslednjih letih je uvod v imeniku izginil. Sprožili so raznovrstne raziskave, ki naj bi dokazale, da je ime mesta izvorno latinskega ali celo fur-

Vedno so upravitelji skupaj z zgodovinarji in kulturniki poskrbeli, da se ni prikradla v navajanja kakšna Gosposka, Mesarska ali Kratka ulica, kakšen Mali trg namesto Piazzutte ...

lansko italijanskega porekla. Celo neka svetnica Santa Gorizia se je pojavila ...

Pojavila se je tudi kleajoča razlaga, da izvira poimenovanje iz noriškega naseleja, ki je obstajalo nekje na robu Goriške ravnice ali na obronkih okoliških vzpetin. Kako naj bi se fonetično, kaj šele etimološko, neka Noritia preoblikovala v Gorizia (N v G) pa ni prav nič jasno. A saj ni pomembno! Pomembno je, da se postavlja v dvom znanstvena razlaga, ki jo je v debeli knjigi o darilni listini Otona III. iz leta 1001 zapisal zgodovinar Peter Štih.

Če pobrskamo po zapisnikih goriškega občinskega sveta iz petdesetih let prejšnjega stoletja, spoznamo, kakšna preganjava je prevevala občinske svetnike ne le skrajne desnice, ko sta dva kolega slovenske narodnosti med razpravo o oznakah novih ali spremembi imena starih ulic in trgov poskušala vnesti kakšno poimenovanje po slovenskih osebnostih ali kakšno slovensko ledinsko ime. Bogomila Pavlina (Demokratska fronta Slovencev) in Avgusta Sfiligoja (Slovenska demokratska zveza) so dobesedno zasuvili z opazkami in celo zasmehovanjem, z vsehsplošnim negodovanjem.

Za vsako ceno so hoteli in morali obdržati zunanji mestni videz, v kakršnega je Gorica bila »odeta« šele v letih po prvi svetovni vojni, ko so preimenovali po divizi-

Staničevo parkirišče, Carduccijska ulica, ki ni še Gosposka, in edina omemba Travnika

BUMBACA

jah, generalih, herojih in bojiščih prve svetovne vojne vse mestne okoliše. Svoje staro ime niso izgubili le ulice in trgi, ki so spominjali na avstrijsko prisotnost, temveč tudi italijanska poimenovanja, ki so izvirala daleč nazaj iz srednjega veka. Sezname goriških ulic z zanimivimi in pomenljivimi imeni je mogoče najti v marsikateri knjigi, delovnem zvezku ali priložnostni publikaciji. V njih je nemogoče zaznati, kaj šele prebrati slovenska poimenovanja.

Vedno so upravitelji skupaj z zgodovinarji in kulturniki poskrbeli, da se ni prikradla v navajanja kakšna Gosposka, Mesarska ali Kratka ulica, kakšen Mali trg namesto Piazzutte, kakšna oznaka vrste Na Kornu, Kor'nca, Pilošče, Studenic ... Vedno so se bolj sramežljivi skrivali za razlago, da niso slovenska poimenovanja nikjer pisno zabeležena, zato jih ni mogoče navesti. Iz generacije v generacijo, iz uprave v upravo se je ta izgovor ponavljal. Slovenska poimenovanja so ostajala samo v ustnem izročilu ali pa v kakšni slovenski publikaciji. Slednje pa niso bile uradne oziroma ... kdo pa jih sploh prebira?!

Vselej poslušamo nonšalantne izjave, da si zaporedoma težurni raziskovalci najrazličnejših področij niso privoščili vpogleda v slovenske pisne vire, listine, knjige, zemljevide. Po mikrofonu to javno izjavljajo, kot da bi bilo samoumevno in so

zaradi tega vnaprej oproščeni za pomanjkljive opise in razlage. Pa naj bi poiskali kakšnega prevajalca!

Po črnem obdobju nekaj desetletij po zaključku druge svetovne vojne je v obdobju prvih levosredinskih uprav članu toponomastične komisije Albinu Sirku uspelo vnesti štiri poimenovanja po slovenskih osebnostih. Naslednja štiri so prišla na vrsto s sprejetjem predlogov podpisane in Marije Češcut v času občinske uprave Vittoria Brancatija. Tedaj je tudi zorela izbira, da se v Ljudskem vrtu namesti doprni kip Simona Gregorčiča. Vmes pa je bil velik upor proti namestitvi plošče Tolminskim puntarjem, pritisk, da bi napis »Kulturni dom« ne bil enojezičen in bi zato ne postal sedaj povsem sprejet pojem tudi v italijanščini. In še lahko naštevam. Dobro je, da ni fašistična oblast preimenovala Trgovskega doma v kaj bolj nevtralnega, temveč je nanj naravnost napisala »Casa del fascio«. Tega imena ne more nihče povleči iz ropotarnice, zato tudi v italijanskih krogih uporabljajo izvirno ime. Teže bo naziv »Sala Petrarca« imenovati »Dvorana Max Fabiani« zato, da jo ločimo od istoimenske ulice.

Na razlago začetne navdušenja vredne napovedi pa bo treba počakati na nadaljevanje tega članka.

Aldo Rupel

Zagorele saje v dimniku

Požar je včeraj ogrozil stanovanjsko hišo v Ulici Santo Spirito v Škocjanu ob Soči. Nastal je, ker so zagorele saje v dimniku. Pravočasni poseg gasilcev, ki so se na kraj pripeljali z dvema voziloma in so dimnik dosegli s strehe, je preprečil večjo materialno škodo.

Žiga Kariž v Mestni galeriji

Novogoriška Mestna galerija novo leto začena z slikami Žige Kariža. Uveljavljeni slikar in profesor na oddelku za slikarstvo Akademije za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani živi in dela v Ljubljani. V najnovejši slikarski seriji se opira na Mattisovo serijo štirih aktov (Nu Bleu I-IV) iz leta 1952, ki v tehniki izrezank prikazuje žensko telo s prepletenimi nogami ter čez glavo dvignjeno roko. Odprtje razstave z naslovom »Freud in jaz, sama« bo danes ob 19. uri.

Zaprtje dobrodelne razstave

Zaprtje dobrodelne razstave, ki so jo v božičnem času odprli na pobudo združenja Nuovo Lavoro v izložbah občinske stavbe v Garibaldijski ulici v Gorici, bo danes ob 17. uri. Sledila bo družabnost. Neprodana dela bodo na voljo na sedežu društva v Raštelu.

GORICA - Obnova Saurove ulice

Zaprtje za promet že povzroča zastoje

Zapora pri sodni palači in kolona vozil v Ulici Cascino

BUMBACA

V Saurovi ulici v Gorici so včeraj zjutraj odprli gradbišče, ki je s seboj prineslo tudi prometne omejitve. Ob ukinitvi parkirnih mest na trgu pred županstvom in v omejnjeni ulici bo predvidoma do 6. aprila, ko naj bi se zaključila prva faza del, veljala prepoved parkiranja na Korzu Italia (v bližini križišča z Ulico Cascino), povezava med trgom pred županstvom in Ulico Cascino (za picerijo) pa je prevozna le za avtomobile in vozila, lažja od 3,5 t. Ulica Barzellini je za stanovalce, tamkajšnje trgovce in gostince prevozna v obe smeri. Včerajšnje zaprtje Saurove ulice je že povzročilo prve nevšečnosti, zlasti v Ulici Cascino in na Korzu Italia, kjer so nastali zastoje. (ale)

TRŽIČ - Novosti na področju ločevanja odpadkov

Vrečke dobijo na dom

Občanom bodo dostavili tudi informativno gradivo v več jezikih - Gradili bodo nov zbirni center

Okoljska pomočnica, ki sta službo nastopila včeraj in o katerih je Primorski dnevnik poročal v prejšnjih dneh, ni sta edina novost, ki jo leto 2016 prinaša Tržičanom na področju ločenega zbiranja odpadkov. Sistem od vrat do vrat bo deloval kot doslej, družinam pa bodo na dom dostavili novo informativno gradivo v več jezikih ter še vrečke za vlažne odpadke, plastiko in preostale suhe odpadke. »S tem občani ne bodo imeli več nobenega izgovora, če ne bodo pravilno ločevali odpadkov, saj bodo dovolj informirani,« so v prejšnjih dneh povedali tržički občinski upravitelji.

Občinski odbornik Fabio Gon je napovedal, da so v pripravi informativni

letaki v italijanščini, romunščini, bengalščini ter srbsščini in hrvaščini. Na njih bodo opisana vsa pravila, ki se jih je treba držati pri ločevanju odpadkov, pa tudi storitve, kot je odvoz kosovnih odpadkov, ki se ga ne poslužujejo vsi občani. Odvoz pohištva in drugih kosovnih odpadkov lahko občani naročijo na zeleni številki 800/844344, če pa želijo še uporabno pohištvo darovati družinam v stiski, se lahko obrnejo na sedež Karitas v župnišču Marcelliana. Skladišče je odprto ob torkih, četrtnih in petkih med 9. in 11. uro.

Pomembna novost letošnjega leta bo kot omenjeno tudi dostava vrečk za odpadke na dom. Občanom jih torej ne

bo več treba kupovati v trgovinah, kjer so naprodaj najrazličnejše vrste vrečk, tudi take, ki niso prozorne in torej niso primerne za ločene odpadke. Cilj občinske uprave in podjetja za okoljske storitve Isontina ambiente je preprečevanje uporabe črnih plastičnih vrečk, ki jih že danes ne odvažajo, saj nekateri vanje ob suhih mešanih odpadkih »skrivajo« tudi odpadke, ki bi sodili drugam.

V letošnjem letu bodo ne nazadnje zaprli zbirni center v Ulici Consiglio d'Europa, namesto katerega bodo uredili novega. Središče za odlaganje odpadkov bo ponovno v Ulici Bagni, kjer je bila nekoč sežigalnica, namenjena pa bo prebivalcem Tržiča in Štarancana.

GORICA Izkupiček namenili kapucinski menzi

2.400 evrov. Tolikšen znesek so zbrali na dobrodelnem večeru v kavarni Garibaldi v Gorici, ki so ga 23. decembra lani priredili lastniki omenjenega lokala in nepremičninske agencije Ricci. Zbrano vsoto so namenili za kapucinsko menzo, na katero se obračajo osebe z družbenega roba in v največji stiski; v prejšnjih letih so zbrani denar

že poklonili bolnišnici Burlo Garofalo v Trstu, združenju Anfass, goriški Karitas in tudi kapucinski menzi. »V šestih letih smo zbrali preko dvanajst tisoč evrov,« je povedal Alberto Ricci, ki je z Dennisom Macedonim in Marcom Treuom eden izmed pobudnikov dobrodelnega večera. »Zahvala naj gre vsem dobrosrčnim ljudem, ki so nam pomagali v težkem ekonomskem trenutku. To naj velja tudi za vinarska podjetja Jermann, Zuani, Castelvecchio, Borgo San Daniele, Russiz Superiore in pršutarno D'Osvaldo.« (av)

GORIŠKA - Zaposlovanje

Čez mejo je vse manj dela tudi za Slovence

Toda evidenc o zaposlenih Slovencih, ki delajo v Italiji, ni

Zaostrene gospodarske razmere v Italiji, odpuščanja in zapiranja nekaterih podjetij so zmanjšala tudi število slovenskih državljanov, ki je služilo kruh čez mejo. Na pristojnih službah, kot je na primer zavod za zaposlovanje, ta trend opažajo, a s številkami, ki bi konkretno pričale o tem, ne morejo postreči, ker evidenc o zaposlenih Slovencih, ki delajo v Italiji, ni. »Teh podatkov tudi mi ne moremo pridobiti. Opažamo pa upad zaposlovanja Slovencev v Italiji,« pojasnjuje Jana Markočič, svetovalka na novogoriškem patronatu INAS.

Leta 2007, ko so se spremenili določeni pogoji za Slovence, ki so iskali zaposlitve v Italiji - eden ključnih je bil ta, da ni bilo več treba imeti stalnega bivališča v Italiji -, je bil velik naval na delovna mesta čez mejo. »Sedaj pa ta trend pada, tudi na račun recesije v Italiji. V zadnjem času smo imeli že nekaj primerov, ko so se Slovenci, po izgubi službe v Italiji, zaposlili v Sloveniji, sklepam da za manjšo plačo,« pravi Markočičeva in dodaja, da takšni upadi prihajajo po valovih in tudi glede na trenutno stanje v regiji.

Prav višje plače in posledično višje pokojnine so eden od poglavitnih razlogov, zakaj se Slovenci odpravijo na delo čez mejo. Vendar pa je pri primerjavi slovenskega in italijanskega dohodka tudi potrebna previdnost, saj ni vse tako, kot je videti na prvi pogled. V Italiji, na primer, zaposleni praviloma ne dobijo povrnjenih stroškov za prihod na delo in za malico, zato si jih mora posameznik kriti sam. Glede na to, da se nekateri Slovenci na delo čez mejo vozijo tudi v Trst ali Videm, morda še dlje, strošek prevoza na delo konec meseca ni majhen. V Sloveniji pa je v bruto plačo vključen še prevoz na delo in iz dela ter strošek za malico, višina je določena po kolektivni pogodbi.

»Med razlogi, zakaj se Slovenci odločajo za delo v Italiji, je, tako sklepam, tudi še prisotna miselnost iz časov pred vstopom Slovenije v Evropsko unijo: tisti, ki so takrat delali v Italiji, so imeli za slovenske razmere precej dober položaj. In ta miselnost se je še obdržala. Res pa je, da so urniki v Italiji za Slovence manj privlačni, tam se dela najmanj do 17. ure popoldan,« pravi Markočičeva.

Se pa tudi v Italiji, kot opažajo na novogoriškem patronatu INAS, slabšajo pogoji za zaposlene, tudi Slovence. Manj je novih zaposlitev za nedoločen čas, vse več je različic pogodb za določen čas. Tudi dela na črno je manj kot ga je bilo včasih: tu so prednjačile predvsem gospodinjske pomočnice in pomočniki pri raznih kmetijskih delih, ki delajo po nekaj ur na teden

za plačilo na roko. Sogovornica opozarja, da so se v Italiji glede tega v zadnjih letih kontrole zelo poostrele. Kar se tiče gospodinjstev pomočnic: delodajalci jih večinoma prijavljajo na račun zelo ugodnega plačila prispevkov za pokojninsko zavarovanje za te osebe. »Nad delavci na kmetiji se, na primer, izvajajo letalske kontrole iz zraka. Zato večina tistih, ki dela čez mejo v kmetijstvu, dela preko t.i. vaučerjev. Res pa je tudi, da je v Italijo v zadnjih letih prišlo veliko tujcev od drugod, ki so verjetno pripravljani delati za manjši denar, zato se za določena dela posledično najema manj Slovencev, tako vsaj povedo naše stranke,« opozarja Markočičeva.

Katja Munih

Veliko slovenskih državljanov pomaga v Italiji tudi pri kmetijskih opravilih

FOTO K.M.

GORICA - Balkan Nedokončane vojne: dvajset let kasneje

Združenje univerzitetnih študentov Europe 2Day, ki je včlanjeno v evropsko organizacijo JEF, prireja na goriškem sedežu tržaške univerze niz predavanj z naslovom *Balkan Express*. Prvo srečanje bo v torek, 12. maja, med 10. in 12. uro v veliki dvorani univerzitetnega sedeža v Ulici Alviano, naslovljeni pa so ga *Nedokončane vojne: dvajset let kasneje (Le guerre inconcluse: vent'anni dopo)*. Prof. Giulia Caccamo bo najprej predstavila obdobje pred podpisom daytonskega sporazuma, o kasnejših zgodovinskih dogodkih bo nato govoril prof. Stefano Pilotto, za pričevanje bo poskrbel bosanski pisatelj in pesnik Božidar Stanišić, sledilo bo še predavanje prof. Desirée Pangerc o zgodovinskem in socialnem pomenu t.i. balkanske poti. Srečanje je odprto javnosti, vstop bo prost. (av)

LAŠKO - Združenje kolesarjev ocenjevalo razvitost kolesarske mreže

Ronke in Zagraj padli na izpitu

Positivno oceno so dobile ostale občine v Laškem in goriška pokrajina, ki pravkar gradi zadnji del kolesarske poti med Gradežem in Trzičem

Šest pozitivnih ocen, dve negativni in ena neuvrstitev. Tako je razsodilo združenje ljubiteljev kolesarjenja Bisiachinbici, ki je v prejšnjih mesecih preverilo razvitost omrežja kolesarskih stez v Laškem in preučilo, kaj je za spodbujanje trajnostne mobilnosti naredilo devet javnih uprav - osem občin in Pokrajina Gorica. Izpit je uspešno prestalo šest institucij, na njem pa sta padli občini Ronke in Zagraj. Kako to?

V ronški občini, ugotavlja združenje Bisiachinbici, skorajda nimajo kolesarskih stez. Še kratko kolesarsko stezo v Ulici San Lorenzo je občina žrtvovala, da bi več prostora pustila avtomobilom. »Upati je, da bo letos kaj boljše in da bo uprava pripravila celosten načrt kolesarskih povezav, ki ne bi vključeval le četrti San Vito,« pravi ljubitelji kolesarjenja iz Laškega.

Zagrajska občina pa si je negativno oceno zaslužila, ker v okviru gradbenih del za preureditev vhoda v vas ni poskrbela tudi za ukrepe, s katerimi bi zaščitila šibkejšo udeležence v prometu. »Priti nepoškodovani skozi središče občine je za kolesarje pravo junaško dejanje, saj se morajo peljati po deželni cesti,« pravi predstavnik združenja Bisiachinbici.

Na lestvico kolesarjem prijaznih občin se ni uvrstil Špeter ob Soči, ki je nekoliko izoliran od ostalih večjih središč, medtem ko je Pokrajina Gorica

Ukinjena kolesarska pot v Ronkah (zgoraj) in kolesarska pot v Trziču (levo)

BONAVENTURA

dobila pozitivno oceno. Pokrajinska uprava pravkar gradi zadnji del kolesarske poti med Gradežem in Trzičem ter načrtuje kolesarsko pot ob Soči med otokom Cona in Zagrajem. Visoko oceno si je pokrajinska uprava zaslužila tudi zaradi porušnja železniškega nadvoza v Foljanu.

Izpit je prestala občina Trzič, ki pa ji ljubitelji kolesarjenja očitajo, da ni izpeljala projekta kolesarske steze in pešpoti med južno ronško železniško postajo in ladjedelnico. Štarancan, ki ima tako kot Trzič tudi odbornika za trajnostno mobilnost, je dobil zadostno oceno, dobro pa sta se odrezali občini Škoc-

jan (gradnja kolesarske steze, ki jo bodo povezali z obstoječo mrežo), ravnokar gradijo ob šolskem središču) in Turjak, kjer bo uprava župana Enrica Bulliana povezala dve mestni kolesarski stezi.

Pohvalo je dobila tudi občina Fojčan-Redipulja, ki se je odločila za ohranitev steze tik ob porušenem nadvozu. Namestočasne bodo uredili trajno povezavo v smeri obsoške kolesarske poti, ki jo načrtuje pokrajina. Po ocenah združenja ljubiteljev kolesarjenja Bisiachinbici bi morala občinska uprava razmisliti tudi o kolesarski poti do kostnice v Redipulji, saj je danes dostopna kolesarjem le preko deželne ceste št. 305, ki je zelo prometna in posledično nevarna.

RONKE - Dela zaključena

Nov pločnik

Trg Unità d'Italia bodo obnovili v prihodnje

V Ronkah se je nedavno zaključila obnova pločnika med vilo Vicentini-Miniussi in Ulico 7 Giugno. Po obnovitvenih delih, v kateri je vložila okrog 50 tisoč evrov, je občina poskrbela še za talno signalizacijo, zdaj pa ima to območje lepši in bolj urejen videz. Dela je izvedlo podjetje Mari e Mazzaroli iz Trsta, ki je namesto razritega pločnika zgradilo novega in pri tem odstranilo tudi nekaj dreves. Drevesa so nadomestili z drugimi, odpeljali pa so tudi stare telefonske govornice, namesto katerih bodo postavili nove, ki bodo dostopne tudi invalidom. Posledica obnovitvenih del je bila tudi ukinitve nekaterih parkirnih mest, ki so bila med pločnikom in cestiščem ter so preprečevala občanom, da bi uporabljali klopi. V Ronkah je že dalj časa govor tudi o obnovi Trga Unità d'Italia, ki pa jo bodo zaradi omejitve pakta stabilnost lahko uresničili šele čez nekaj let. V tem okviru naj bi zgradili tudi podzemno parkirišče.

NOVA GORICA - Na smučišču

Vlečnica na Lokvah bo jutri začela vleči

Jutri ob 10. uri bo novogoriški Zavod za šport pognal vlečnico na smučišču na Lokvah. Zavodu je v zadnjih mesecih za 20.000 evrov uspelo pridobiti teptalec snega, snežne sani, snežni top, zaščitne in pregradne ograje ter brunarico. »Zapadlega snega v novem letu smo se zelo razveselili, saj nam je omogočil, da kupljeno opremo tudi preizkusimo. Za vse željne snežnih radosti smo teren steptali in uredili sankališče ter potegnili krožno progno za tek na smučeh v drsalni tehniki,« se bele odeje veseli direktor Zavoda za šport Uroš Jug in dodaja, da so smučiče v teh dneh dodatno zasneževali in tako uspeli pripraviti teren, da lahko zaženejo 120 metrov dolgo nizkovrvo vlečnico, ki na uro lahko prepelje 500 oseb.

Vlečnica bo v primernih snežnih pogojih obratovala ob koncih tedna in praznikih od 10. do 16. ure, ob delavnikih pa od 12. do 16. ure. Za dnevno otroško smučarsko vozovnico bo potrebno odšteti 6 evrov, za odrasle pa 8 evrov. Cena za dnevno smučarsko vozovnico za tečajnike znaša 4 evre. Popoldanska smučarska vozovnica znaša 5 evrov za otroke in 7 evrov za odrasle. (km)

Vlečnica bo obratovala le v primernih snežnih pogojih

FOTO K.M.

7 izzivov v letu 2016

Novo leto, novo življenje, stare navade. Vsako leto bi lahko bilo pravo leto za življenjske spremembe, doseganje osebnih ciljev in neverjetna zadoščenja, večkrat pa se to zgodi samo na pol in deloma po sreči. Januar pa v vsakem primeru ostaja najboljši mesec za postavljanje ciljev, načrtovanje in sprejemanje izzivov. Letos smo se pri Šumu odločili, da izberemo sedem izzivov, za katere zares želimo, da bi jih naslovljeni sprejeli in uresničili – konec koncev je letos prestopno leto in imamo štiriindvajset ur več na razpolago, da udejanjimo svoje načrte (pa vse najboljše vsem, rojenim 29. februarja, končno)!

1.

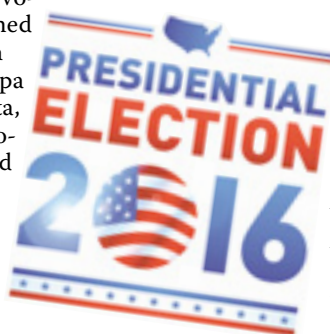
... 188 državam, ki so podpisale Pariško pogodbo decembra 2015

Pred mesecem dni je potekala 21. konferenca Združenih Narodov o podnebni spremembi, t.i. COP 21: takrat se je o tem veliko govorilo, velika večina pogodbenic ZN je tudi podpisala perspektivno in upanje vzbujajočo pogodbo. Izziv za vse države, ki so se s podpisom obvezale, da bodo udeležile sprejete ukrepe in znižale raven onesnaževanja ter znižale emisije ogljikovega dioksida, je, da na to ne pozabijo. Pred Pariško pogodbo je bil Kjotski protokol le deloma uspešen, globalno stanje pa se je poslabšalo – lepo bi bilo, da bi se ta svet končno spremenil na boljše in da bi podpisani, obveze in obljube držali.

2.

... prebivalcem ZDA

Naj ameriški volivci prijetno presenetijo in izberejo primerne novega predsednika (oziroma predsednico!) svoje države. Naj ne podležejo rasističnim, ignorantskim in nasploh sovražnim govornim. Izmed ameriških volivcev pa naj nam ta, ki bo izvoljen/a od ostalih, dokaže, da se lahko njihova država

va zares spremeni. Naj bo ta slaven ameriški ponos česa vreden – naj bo njihov zdravstveni sistem vzoren, njihov »boj za mir« miroljubnejši, njihova ne-transparentnost (na vseh področjih, od nalepk na živilih do visoke finance) prozornejša ... naj bo ta utopija vsaj malo resničnejša.

3.

... Evropski Uniji in še posebej Združenemu kraljestvu

Združeno kraljestvo zadnja leta ljubi »škandalozne« referendume. Od Škotske, ki je, kilometru in nemo-gočemu naglasu navkljub, še vedno del najbolj znane monarhije, do napol nepovedanega referenduma »Brexit«, na katerem naj bi prebivalci Velike Britanije in Severne Irske izrazili svoje mnenje glede potencialnega izstopa njihove države iz Evropske Unije. Komu naj gre večji izziv? Evropski Uniji, ki mora spet in znova dokazovati smiselnost svojega obstoja, ali njeni najbolj samosvoji članici?

4.

... Italiji

Cilj italijanskega premiera za leto 2016 je, da bi bila italijanska republika končno sodobna velesila na evropski in svetovni ravni, da bi na njo gledali z novim spoštovanjem in občudovanjem. Ker si je ambiciozen izziv postavil že italijanski ministrski predsednik, se bomo mi zadovoljili s skromnejšo željo. Ali bo Italijanom končno uspelo se otresti sence preteklosti in predsodkov ter dokazati, da imajo kot vsak narod svoje prednosti in slabosti? Dobra štartna točka bi lahko bilo evropsko nogometno prvenstvo. Ali bodo letos televizijski komentatorji objektivni? Ali bo narod tekme doživljal kot tekme, in ne kot vojne? Ali se bomo letos lahko končno nehali bati italijanske zmage z zavestjo, da ta bo prinesla množično navdušenje, ne pa tudi megalomanskih težej vsemogočnosti in večnosti? Mogoče bo letos pravo leto – za bolj in manj ambiciozne cilje.

5.

... Sloveniji

Na to, da čakajo Slovenijo letos mnogi izzivi, nas opozarja tudi dnevnik Delo. Od večnih težav kot so zdravstvo, promet in gospodarstvo do sodobnih časti, kot npr. Evropska zelena prestolnica 2016 – Ljubljana. Mi bi letos radi, da sprejmejo (oziroma sprejmemo)

Slovenici izziv, da bi bili ponosni na svojo matico. Da bi maloštevilne kilometre obale izkoristili za običajne namene, ne pa za lepovidovsko hrepenenje po lepših in boljnih, predvsem pa tujih krajih. Ne smemo izgubiti kritičnosti in želje po boljši državi, to že ne, vendar smo lahko narodno zavedni tudi, ko Zdravljica ne odmeva po smučiščih. In da bi že enkrat prenehali s svojo majhnostjo ali pa da bi poskusili o njej govoriti v Monaku, Andorri in Lichtensteinu – in pri tem ne pozabili, da živi sam Papež v Vatikanu.

6.

... Vsem slovensko govorečim

Iz srca bi radi povabili vse, ki govorijo slovenski jezik, da se končno zanj zavzamejo. Naj bo to v knjižni ali narečni obliki, naj izginejo malomarnost, težnja po uporabi grozovitih tujk in nesprejemljive slovnične in pravopisne napake. Naj se vsak sam pri sebi zamisli. Ali nimamo dovolj slovenskih besed, da bi izrazili vse svoje misli? Ali je zares prehudo pogledati v pravopis ali pobrskati po slovnicah? Saj ni treba, da se zaradi tega jezik kristalizira, tudi Cankar je uporabljal »interesantno«, zato lahko brez vsakega zadržka ciljate na to, da bo z vašo pomočjo slovenski jezik zlahtnejši, ne pa revnejši in bolj umazan.

7.

... Svetu

Končali bomo kot lepotne kraljice (te klasične, ki so želele mir na svetu, ne kot najmodernejša italijanska, ki si je zazelela, da bi doživela vojno). Že res, da v človeški naravi je ogromno negativnih lastnosti, katerih rezultat so tudi vojne in smrt nedolžnih, da je denar sveta vladar in da se ne bomo nikoli rešili vseh mogočih vsemogočnih lobjev, ki manipulirajo z vsem in vsemi ... Pa vendar: potrudimo se, da bomo letos resnično boljše. Da bomo molčali in dobro premislili in se informirali, preden bomo spregovorili (ali kakor koli izrazili svojo ignoranco in nestrpnost, v več ali manj kot sto štiridesetih twitterjevih znakih), da bomo poskušali razumeti sočloveka, naj bo to med prepričanjem z bližnjim ali med postavljanjem bodeče žice proti daljnim, da bomo bolj skrbeli za okolje (končno je napolnil čas, da se resno posvetite ločevanju odpadkov!), da ne bomo podlegli vsem potrošniškim težnjam in da bi končno vsi ti in podobni obrabljeni klišeji, ki smo jih že tisočkrat slišali in ponovili, postali končno dejstva.

Preblisk tedna - Preblisk tedna - Preblisk tedna

»V življenju je treba biti prijazno nadležni, še zlasti, ko se ima opravka z raznimi državnimi uradi.«

Samo Pahor v neformalnem pogovoru

Preblisk tedna - Preblisk tedna - Preblisk tedna

Šepeta se - Šepeta se - Šepeta se - Šepeta se - Šepeta se - Šepeta se

Kam na potep?

Novo leto je tu. Cas načrtovanja, priprav, novih pričakovanj in želj. Pa tudi planov za bodoče avanture. Da bodo potovanja zanimivejša ter zabavnejša, smo šumovci za vas pripravili seznam nekaterih posebnih in svojevrstnih praznikov okrog po svetu.

Hadaka Matsuri (dobesedno »praznik golega človeka«) je tradicionalni praznik japonske lokalne skupnosti v bližini templja Saydai v Okayomi. Izvori rituala, katerega namen je odgnati zlo in nesrečo, segajo več kot 1200 let nazaj v zgodovino. Potem ko udeleženci tega praznovanja, ki je namenjeno samo moškim, preživijo nekaj dni v samoti, molitvi in meditaciji, je iz skupine izbran en moški, imenovan Goli Človek, ki mora nase simbolno prevzeti grehe vseh. Na ta dan so udeleženci odeti samo t.i. »fundoshi« in opravijo razne stopnje preizkušenj, med temi morajo npr. uloviti s stropa visečo vejico, na kateri so obešene slaščice. Ko jim to uspe, ulovljeno daritev najprej žrtvujejo bogovom, nato si sladke dobrote porazdelijo še med seboj. Ker se obreda udeležijo res veliko število moških, se pogosto zgodi, da se lov na všeče slaščice zaključijo z brazgotinami in udarci po telesu.

Mesto New Orleans privablja vsako leto v pomladanskem času množice turistov z vseh koncev sveta. Tu se namreč odvija največji **Jazz Festival** na svetu, ki poleg številnih jazz koncertov nudi obiskovalcem raznovrstno paleto dejavnosti in zanimivosti – od stojnic, prodaje cd-jev in tipičnih lokalnih jedi do umetniških in glasbenih delavnic ter razstav in raznih pobud, ki skušajo ovrednotiti etnično in kulturno bogato dediščino New Orleansa in Louisiane.

Holi Festival je eden najbolj obiskanih in privlačnih praznikov v Indiji, katerega korenine segajo daleč v preteklost. Znan je kot praznik mladosti, barv, radosti, zabave in ljubezni. Na ta dan je ljudem dovoljeno, da drug drugega barvajo in mažejo z barvnimi praški. Mesta polnijo petje, tradicionalni plesi in barvila v prahu, ki pričarajo čarobno atmosfero po ulicah, ljudje pa se spremenijo v prava mavrična bitja. Tradicija zahleva, da na ta dan prižgejo velik kres, ki simbolizira zmago dobrega nad zlom (beseda »holi« pomeni »goreti«).

Mesto Baguio, ki se nahaja sredi goratega področja Filipinov, v mesecu februarju preplavi široka odeja barvanega cvetja. To je t.i. **Panagbenga praznik**, ko se mestne ulice spremenijo v travnate livade in muzej cvetja na odpr-

tem. Po njih se premika dolga kolona vozov in maškar, okrašenih v vse mogoče vrste cvetja, in plesne skupine, ki so oblečene v žive barve narave. Praznik spominja na naše pustne povorke.

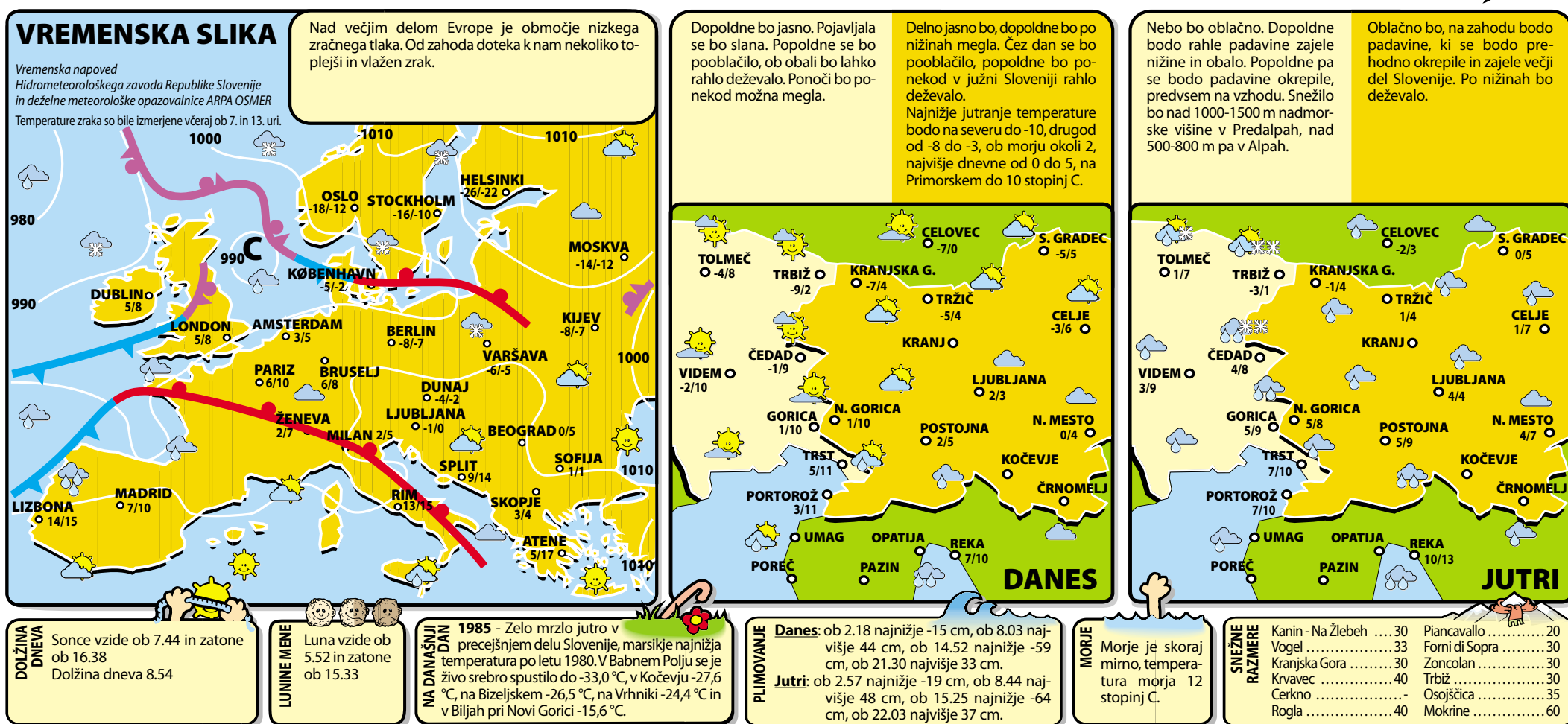
Na Škotskem vsako poletje potekajo **Highlands igre** kot kombinacija športa, kulture in zabave. Obeležje starodavnih iger se zrcali v raznih športnih tekmovanjih, kot so vlečenje vrvi, metanje drevesnih hlobov, ki tehtajo tudi do 70 kg, tekmovanja v tradicionalnih plesih Highlands, v igranju na škotske dude, v atletiki itd. Dogodek obogatijo še pokušnja lokalnih tradicionalnih jedi, pivo in škotske noše.

Burning Man Festival, ki se odvija avgusta v nevadski puščavi, je pravi raj za vse tiste, ki bi radi obudili spomine na čas hipijev. Tu se vsako leto od 1991 sredi puščave Black Rock zbere okrog 50.000 ljudi, zlasti hipijev, ki osem dni neprestano pleše in skače naokrog večinoma golih ali v ozkih oblačilih. Vsak dan so na sporedu

razne aktivnosti, ustvarjalne delavnice, glasbeni koncerti in umetniške inštalacije. Praznik ima rigidna pravila, ki se jih mora vsak udeleženec strogo držati: raba snemalnih naprav je omejena, dovoljena je le prodaja ledu in kave, poleg tega si mora vsak udeleženec s seboj prinesiti hrano, šotor in nujne potrebščine. Zadnji dan je posvečen slavnostnemu prižigu velikega lesenega kipa, ki ima obliko človeka.

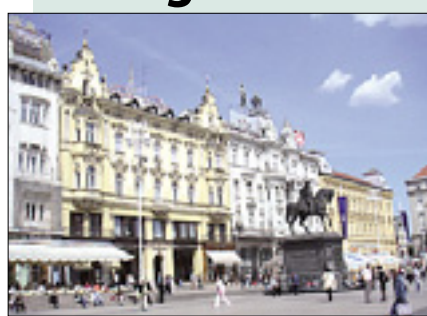
Torej, kaj čakate? Rezervirajte si termin potovanja in ne zamudite teh edinstvenih in originalnih praznovanj, ki so prava zabava za oči in dušo.

Stallone »večni« Balboa

LOS ANGELES - Zvezdnik Sylvester Stallone, ki je v filmu Creed prevzel vlogo nekdanjega boksarja Rockyja Balboa, že upa na njegovo nadaljevanje. V športni drami Creed je v ospredju Adonis Johnson, sin nekdanjega Rockyjevega rivala Apolla Creeda, ki ga trenira prav Rocky. Nadaljevanje pa naj bi prikazalo tudi mladostniško zgodba Creeda in Rockyja. Nadaljevanje naj bi bil osnovano podobno kot Boter II, kjer vzporedno potekata zgodba v sedanosti in preteklosti, piše britanski časnik Independent. Tako bi znova prikazali tudi dogajanje v 80. letih in obudili zgodbo med boksaškima rivaloma Rockyjem Balboajem in Apollom Creedom, ki sta nazadnje zaživela v filmu Rocky IV.

V Zagrebu deskal za tramvajem

ZAGREB - Mlajši moški na smučarski deski je v Zagrebu jekleni kabel pritrtil na zadnji del tramvaja in pustil, da ga vozilo vleče po zasneženi tramvajski progi. Nevarno deskanje je trajalo približno pol minute, posnetek pa je imel na spletu v preteklih dneh več kot 15.000 ogledov. Mladi deskar je pokazal svojo večino na snegu na drzen način v nočnih urah, ko je tramvaj med dvema postajama peljal z običajno hitrostjo. Tramvaj povprečno na takšnih progah peljejo s hitrostjo 40 kilometrov na uro, najnovejši tramvaj pa lahko dosežejo tudi hitrost 70 kilometrov na uro.

LJUBLJANA - Leta 1941 je bila v njej ustanovljena Osvobodilna fronta Vidmarjeva vila pod Rožnikom zdaj last nemškega veleposlaništva

V Vidmarjevi vili že zdaj živi nemška veleposlanica, a je bila doslej najemnica

RTVSLO

LJUBLJANA - Vidmarjeva vila pod Rožnikom, v kateri je bila 27. aprila 1941 ustanovljena Osvobodilna fronta, je pristala v lasti nemške države, piše časnik Delo. Za 2,78 milijona evrov je hišo kupilo nemško zunanje ministrstvo. Nemška veleposlanica Anne Elisabetha Prinz v spomeniško zaščiteni hiši sicer živi že od leta 2013, sprva je bila hiša v najemu.

Kot poroča omenjeni časnik, je nemško zunanje ministrstvo vilo kupilo sredi minulega leta, Mestna občina Ljubljana (MOL) pa predkupne pravice ni uveljavila, saj za to ni imela dovolj denarja v proračunu.

Pri tem Delo navaja, da je bila vila do leta 2007 v lasti Gorazda Jančarja, od

začetka novembra istega leta pa družbe Besago Anstalt iz davčne oaze Liechtenstein, ki je stavbo julija lani tudi prodala nemškemu veleposlaništvu.

Hiša ima od leta 1985 status zgodovinskega spomenika lokalnega pomena. Ljubljana pa je v letih 2007 in 2008 sofinancirala polovico stroškov obnove fasade in kritine, saj je bila stavba kot kulturni spomenik upravičena do 50-odstotnega sofinanciranja. Za obnovo je občina dala 138.239,47 evra. MOL je sicer lastnik polovice Plečnikovega spomenika pred vilo, druga polovica je v lasti Nemčije.

Iz kabineta župana Zorana Jankoviča pa so se za časnik na vprašanje, ka-

ko komentirajo to, da je spomenik državnega pomena, ki ima za prebivalce posebno močan simbolni pomen, končal ravno v nemški lasti, odzvali z besedami, da bi rajše videli, »da bi bila ta zgodovinsko pomembna vila v lasti države ali mesta«.

Zveza borcev Slovenije nima posebnih težav s tem, da je vila pristala v rokah tujih kupcev. Kot je povedal predsednik zveze Tit Turnšek z nemško veleposlanico že zdaj lepo sodelujejo. Z nemške ambasade so sporočili, da se zavedajo zgodovinskega ozadja in da se veleposlanici zdi pomembno ohranjati spomin na upor, še navaja omenjeni časnik. (sta)

LAS VEGAS - Sejem zabavne elektronike Ko iz avta lahko preveriš, ali imaš pivo v hladilniku

Novosti, vragolije in zmogljivi električni avtomobili

LAS VEGAS - Na mednarodnem sejmu zabavne elektronike CES v ameriškem Las Vegasu so avtomobilski proizvajalci s svojimi novostmi predstavili prihodnost avtomobilske industrije. V ospredju so bili električni pogon ter digitalne tehnologije, ki prevzemajo vse večji nadzor nad procesi v avtomobilih ter gredo v smeri vozil brez potrebe po človeku za volanom.

Nemški avtomobilski proizvajalec BMW je v Las Vegasu predstavil novo funkcijo Airtouch, ki omogoča izvajanje določenih opravil v vozilu s pomočjo kretanj. S preprostim premikanjem prstov na rokah lahko voznik aktivira razvedrilne, navigacijske in komunikacijske funkcije, pri čemer ima lahko roke vseskozi na volanu. Funkcijo so prikazali v konceptualni različici športnega avtomobila i8 Spyder, kar po besedah strokovnjakov nakazuje, da je i8 Spyder po predstavitvi prvega koncepta na avtomobilskem salonu v Pekingu leta 2012 morda končno pripravljen za proizvodnjo.

Ameriško avtomobilsko startup podjetje Faraday Future je medtem predstavilo koncept svojega prvega električnega športnega avtomobila s futurističnim dizajnom, ki spominja na Batmanov batmobil. V koncept z delovnim imenom FFZE-RO1 so vgradili večzasekni vmesnik in tehnologijo obogatene resničnosti za prikaz razmer na cestišču pred vozilom, izstopajo pa tudi posebni zračni kanali za večjo aerodinamičnost vozila in za hlajenje baterij.

Ameriški avtomobilski proizvajalec General Motors je v Las Vegasu razkril proizvodno različico svojega električnega avtomobila Chevrolet Bolt, ki naj bi na trg prišla še letos. Kupce želijo pritegniti tudi z dostopnejšo ceno vozila, kot jo ima eden vodilnih proizvajalcev na trgu električnih vozil Tesla Motors. Bolt, ki naj bi s polno baterijo prevozil do 320 kilometrov in naj bi bil korak v smeri avtonomnih vozil, sicer premore brezžično dostopno točko Wi-Fi, ki omogoča dostop do storitev in aplikacij. Podpiral bo tudi sisteme, kot sta Apple CarPlay in Android Auto, za povezavo pametnih mobilnikov s sistemom avtomobila. Poleg tega so zanj razvili namensko mobilno aplikacijo z dostopom do informacij o delovanju avtomobila in možnostjo primerjanja stilov vožnje različnih voznikov z vidika energijske učinkovitosti. Vgrajena kamera, ki je povezana z vzratnim ogledalom, pa bo vozniku omogočala vzratni pogled v primeru, da le-tega zastirajo drugi potniki v vozilu.

Nemški proizvajalec avtomobilov Volkswagen je predstavil prototip nove, električne različice kulturnega modela kombija Transporter oziroma T2 - znanega tudi kot hiپی van. Novi kombi BUDD-e naj bi po navedbah družbe predstavljal »nov koncept električnih vozil za dolge razdalje.« Nova različica vsebuje tehnologijo, s katero naj bi kulturni kombi postal »inteligenten« in »družben«, ter elektronski vmesnik, ki naj bi bil intuitiven in interaktiven. Odziva se na glasovne ukaze in kretanje. Med drugim omogoča tudi komunikacijo z napravami v pametnem domu, tako da lahko voznik kar iz udobja kombija preveri, ali je v hladilniku dovolj piva za ogled nogometne tekme s prijatelji. BUDD-e sicer temelji na prihodnji modularni proizvodni platformi za Volkswagenova električna vozila z dolg vzdržljivo baterijo, ki se v pol ure napolni do 80 odstotkov zmogljivosti, njen doseg pa je do 600 kilometrov. BUDD-a bi lahko na ceste zapeljal do konca tega desetletja. (sta)